Foreword

This document is part of a series of studies of some of the manuscripts at the Bodleian Library, Oxford.

.

Acknowledgments

I am deeply grateful to my Greek Students for their encouragement in exploring these fascinating documents at the Bodleian Library.

As ever, I wish also to acknowledge the encouragement of Rt Rev. Andrew Shergold without whose assistance these books would never have seen the light of day.

Table of Contents

Foreword i

Acknowledgments i

Table of Contents ii

1 Introduction 1

1.1 Purpose 1

1.2 Audience 1

1.3 Summary of Contents 1

1.4 Text of the Manuscript 3

2 Ἐπιστολη Καθολικὴ τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου 4

2.1.1 Folio 28v *4*

3 Πέτρου Ἐπιστολὴ Πρωτή 5

3.1 Folio 35r 5

3.2 Folio 35v 5

3.3 Folio 36r 5

3.4 Folio 36v 6

3.5 Folio 37r 7

3.6 Folio 37v 8

3.7 Folio 38r 8

3.8 Folio 38v 10

3.9 Folio 39r 11

3.10 Folio 39v 12

3.11 Folio 40r 13

3.12 Folio 40v 15

3.13 Folio 41r 15

4 Πέτρου Ἐπιστολὴ Β 17

4.1 Folio 41r 17

4.2 Folio 41v 17

4.3 Folio 42r 17

4.4 Folio 42v 18

4.5 Note 1 18

4.6 Folio 43r 19

4.7 Folio 43v 19

4.8 Folio 44r 20

4.9 Folio 44v 22

4.10 Folio 45r 22

4.11 Folio 45v 23

5 Ἐπιστολὴ Ἰωαννου Α 25

5.1 Folio 46r 25
6 Ἰωαννου Ἐπιστολη Κθα Β 26
7 Ἐπιστολὴ Ἰωαννου Καθολικὴ Γ 27
8 Ἰουδας Ἐπιστολὴ Καθολικης 28
9 Ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους 29
10 Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Α 30
11 Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Β 31
11.1 Folio 158v 31
12 Ἐπιστολὴ πρὸς Γαλάτας 33
12.1 Text and Catenae 33
12.1.1 Folio 159r 33
12.1.2 Folio 159v 34
12.1.3 Folio 160r 35
12.1.4 Folio 160v 37
12.1.5 Folio 161r 38
12.1.6 Folio 161v 39
12.1.7 Folio 162r 40
12.1.8 Folio 162v 41
12.1.9 Folio 163r 41
12.1.10 Folio 163v 42
12.1.11 Folio 164r 42
12.1.12 Folio 164v 43
12.1.13 Folio 165r 44
12.1.14 Folio 165v 44
12.1.15 Folio 166r 45
12.2 Text of the Epistle 45
12.3 Text of the Catena 45
12.4 Notes for the Catena 48
12.5 Translation 50
13 Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους 51
13.1 Folio 166r 51
Document Control 52

1 Introduction

1.1 Purpose

The object of this document is to accommodate a transcription of Barocci 3.

1.2 Audience

This is intended for my Greek students.

1.3 Summary of Contents

This summary has been compiled from the Quarto Catalogues of the Bodleian Library, Volume I – Greek Manuscripts, first published by H. O Coxe in 1853.

The manuscript is a paper codex in Quarto of the fifteenth century consisting of 299 folios.

The edition of Coxe has several mistakes regarding folio numbering, possibly due to subsequent renumbering.

The Nestlé-Aland number is 314; the Nestlé-Aland 28th Edition does not list this manuscript nor does the Editio Critica Maior upon which it is based, but Souter (Oxford Classical Texts edition) does.

Each of the books (with two exceptions, namely Πραξεις Ἀποστόλων and Πρὸς Γαλάτας) is set out as:

- An hypothesis
- List of chapter headings; this does not correspond to the chapter headings in Greek New Testaments published today
- The text and catena. The titles of the books are as given in the MS.

It contains the following:

- Πραξεις Ἀποστόλων (no title) — folio 1r
- Ἰακώβου ἐπιστολή
    - ὕποθεσις — folio 27v
    - κεφάλαια — folio 28r
    - Ἐπιστολη Καθολικὴ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου — folio 28v
- Πέτρου ἐπιστολὴ α
    - ὕποθεσις — folio 35r
    - κεφάλαια — folio 35v
    - Πέτρου Ἐπιστολὴ Πρωτή — folio 36r
- Πέτρου ἐπιστολὴ β
    - ὕποθεσις — folio 41r
    - κεφάλαια — folio 42r
    - Πέτρου Ἐπιστολὴ Β — folio 42v
- Ἰωάννου ἐπιστολὴ α
    - ὕποθεσις — folio 46r
    - κεφάλαια — folio 47r
    - Ἐπιστολὴ Ἰωαννου Α — folio 48r
- Ἰωάννου ἐπιστολὴ β
    - ὕποθεσις — folio 56r
    - κεφάλαια — folio 56v
    - Ἰωαννου Ἐπιστολη Κθα Β — folio 56v
- Ἰωάννου ἐπιστολὴ γ
    - ὕποθεσις — folio 57v
    - κεφάλαια — folio 57v
    - Ἐπιστολὴ Ἰωαννου Καθολικὴ Γ — folio 58r

- Ἰούδα ἐπιστολή
    - ὕποθεσις folio 58v
    - κεφάλαια folio 59v
    - Ἰουδας Ἐπιστολὴ Καθολικης folio 59v
- Πρὸς Ῥωμαίους
    -
- Πρὸς Κορινθίους α
    - ὕποθεσις folio 113r
    - κεφάλαια folio 114r
    - Τοῦ Ἅγιου Ἀποστόλου Παύλουπρὸσ Κορινθίους ἐπιστολὴ πρωτή folio 114v
- Πρὸς Κορινθίους β
    - ὕποθεσις folio 142r
    - κεφάλαια folio 143r
    - Τοῦ Ἅγιου Ἀποστόλου Παύλουπρὸσ Κορινθίους ἐπιστολὴ δευτερα folio 143v
- Πρὸς Γαλάτας
    - Πρὸς Γαλάτας folio 159r
- Πρὸς Ἐφεσίους
    - ὕποθεσις folio 166r
    - κεφάλαια folio 167r
    - Τοῦ Ἅγιου Ἀποστόλου Παύλου Πρὸς Ἐφεσίους folio 167v
- Πρὸς Φιλιππησίους
    - ὕποθεσις folio 175r
    - κεφάλαια folio 176r
    - Τοῦ αὐτοῦ Ἐπιστ Πρὸς Φιλιππησίους folio 176r
- Πρὸς Κολοσσαεῖς
    - ὕποθεσις folio 181r
    - κεφάλαια folio 181v
    - Πρὸς Κολοσσαεῖς folio 182r
- Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α
    - ὕποθεσις folio 188r
    - κεφάλαια folio 189r
    - Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολὴ Α folio 189r
- Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β
    - ὕποθεσις folio 194v
    - κεφάλαια folio 195v
    - Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β folio 195v
- Πρὸς Τιμόθεον α
    - ὕποθεσις folio 199r
    - κεφάλαια folio 199v
    - Πρὸς Τιμόθεον Α folio 200v
- Πρὸς Τιμόθεον β
    - ὕποθεσις folio 208r
    - κεφάλαια folio 209r
    - Πρὸς Τιμόθεον Β folio 209r
- Πρὸς Τίτον
    - ὕποθεσις folio 214r
    - κεφάλαια folio 215r

- Πρὸς Τίτον — folio 215r
- Πρὸς Φιλήμονα
  - ὑπόθεσις — folio 218r
  - κεφάλαια — folio 218r
  - Πρὸς Φιλήμονα — folio 218v
- Πρὸς Ἑβραίους
  - ὑπόθεσις — folio 219v
  - κεφάλαια — folio 221r
  - Πρὸς Ἑβραίους — folio 222v
- Ἀποκαλυψις Ἰωαννου
  - τὰ κεφάλαια τῆς ὀπτανθεισης — folio 243r
  - Ἰωαννου τοῦ Θεολογου Ἀποκαλυψις; — folio 246r

At first glance the catenae in Ἀποκαλυψις Ἰωαννου appears to be VERY extensive. Although it is one of the longer books in the New Testament it occupies no less than 57 folios; by comparison Romans occupies about 30 folios.

1.4 Text of the Manuscript

In this print of the text from the MS note that:

- Nomina Sacra are shown in red
- In the text of the epistles, differences between this MS and Nestlé-Aland 28th Edition are shown in blue; in the Kephalaia, the Hypotheses and the Catenae blue indicates words that have been interpreted from the MS.
- Words that are abbreviated in the MS, apart from nomina sacra are underlined
- The MS does not show iota subscripts, so this text does not show them; however there are, or appear to be, in the *text* of the New Testament, adscripts, so these words are shown in blue. In the catenae, neither iota adscripts or subscripts appear, so τῷ is written as τῶ.
- The accentuation of enclitics, in the catenae, appears to be idiosyncratic; φημί, which *should* be enclitic in the present indicative (except for the 2nd person singular) frequently does not appear to be so; but εἰμί, which is also enclitic in the present indicative does seem to be marked as an enclitic.This *may* be due to the use of φησί as 'he says' perhaps noting a quotation
- Sometimes, numbers are expressed in Greek notation so υλ (folio 161r column 2 line 7) means 430; υ is 400 and λ is 30.
- Words that are unclear in the MS are shown in asterisks; each asterisk represents a single letter, or is intended to be so.
- Words or letters that, because the MS is unclear, have been *inferred* or *interpreted* from the context are enclosed in brackets ().
- Words that are omitted from the MS (as compared with Nestlé-Aland 28th Edition) are shown in brown
- The different folios in the MS are shown in different sections
- The text shown here is printed as the lines in the MS
- The text of the epistles is shown *without* chapter or verse numbers; there do appear to be verse numbers in the MS, written in Greek notation and *each* folio seems to start with A (1) regardless of the final number on the previous folio. The catena is shown with the verse 'numbers'. Note that:
  - The 'numbers' use Greek notation A, B, Γ, Δ, E, Ϛ (stigma), Z, etc
  - There are two sequences, the first is in the Catena itself and always starts at A in each folio
  - The second sequence is at the foot of the page where there is a summary of the preceding folio; these numbers continue thoughout the epistle.

2 Ἐπιστολη Καθολικὴ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου

2.1.1 Folio 28v

3 Πέτρου Ἐπιστολὴ Πρωτή

3.1 Folio 35r

ὑπόθεσις τῆς πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς
Ταύτ᾽ ἠν γράφει ὁ πέτρος τὴν ἐπιστολὴν. δι-
δασκαλικὴν τοῖς ἐν τῇ διασποροῦ οὖσιν
ἰουδαίοις καὶ γενομένοις χριστιανοῖς· ἐπειδὴ
γὰρ ἀπὸ ἰουδαίων ἐπίστ..οσαν ἐπιστηρίζει
αὐτο καὶ πρῶτον μὲν ἐξηγῆται καὶ ἀποδεισ-
... ὅτι ἡ χν ... ἀπὸ τῶν προ-
φητῶν κατηγγέλη· καὶ δι᾽αὐτῶν ἐνηνύθη ἡ διὰ
τοῦ αἵματος αὐτοῦ · καὶ ὅτι α-
τοῖς καὶ τοῖς ἔθνάσιν εἰσηγγελίσθη τοῦ

3.2 Folio 35v

Κεφάλαια τῆς πέτρου πρώτης ἐπιστολῆς

Α περὶ τῆς ἐν χῶι ἀναγεννήσεως καὶ περὶ ὑπομομνῆς πει-
ρασμῶν καὶ πε σρι ώδους πίστεως προκατηγ-
γελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν·

Β περὶ ἐλπιδος ἁγιασμοῦ· τῆς τε ὀφειλομένης·
ἐπὶ τῆ υἱοθεσία ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς·

Γ περὶ τοῦ ἐπαξίως τῆς υἱοθεσίας ζῆν ἐν χῶι πρὸς
ὠφέλειαν * τῶν ἔξωθεν εἰς δόξαν θυ

Δ περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς φιλαδελφί-
ας θεοσεβείας· ἐν ῷ πε δούλων ὑποταγῆς
καὶ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ χν

Ε περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν καὶ ὁμονοί ας τῆς πρὸς τοὺς
ἄνδρας· ἐπι σρια τῆ ἐν πνι εἰς τύπον σάρρας

Ϛ περὶ τῆς ἀνδρπων πρὸς γυναῖκας συμπεριφορᾶς

Ζ περὶ τὴς πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦσ ἀννεξικακίας·
ἧς τύπος ἡ ἐπὶ νῶε τπῦ θυ φιλανθρςπία· ἐφ᾽ἡμᾶς
δὲ. ἡ διὰ τοῦ βσπτίσματος τοῦ χυ συμπάθεια·

Η περὶ

3.3 Folio 36r

Πέτρος ἀπόστολος Ιυ Χυ ἐκλεκτοῖς παρε- πιδήμοις διασπορᾶς. πόντου· γαλατίας, καππαδοκίας. Ἀσίας καὶ βιθυνίας· κα- τὰ πρόγνωσιν θυ πρς ἐν ἁγιασμῶ πνς. εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος ιυ χυ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. εὐλογη-	Α Καὶ οὗτος ὁ ἀπόστολος τοῖς εἰς περιτομηῆς κηρύττειν προσταχθεῖς. εἰκότως ὃν τοὺς οἰκοῦντας τὴν Ἰοῦ δαίαν μόνους πρὸς τὸ εὐ

τὸς ὁ θς καὶ πτρ τοῦ κυ ἡμῶν ιυ χυ· ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι᾽ ἀναστάσεως ιυ χυ	αγγέλιον καλει. ἀλλὰ καὶ δι᾽ἐγκυκλίον ἐπιστο λῆς τοὺς ἁπανταχοῦ δι- ασπαρεῖσιν Ἰουδαίαις κη ρύττειν σπουδάζει· ὡς δέον ὑπὲρ ἧσ ἐδέξαν το πίστεως ἀθλεῖν· ὅ τι δὴ καὶ μεγάλατοὺς ταύ την φυλάξαντας διαδέ ξεται ἀγαθὰ. ἃ φθαρτα καὶ οὐνια· B Κατὰ πρόγνωσιν θυ πρς· ἐν ἁγιασμῶ φη πης του τέστι προεωρακως ὁ θς τὴν πίστιν καὶ πράξιν τῶν ἀνων κατορθωθεῖσαν αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀγγελικῆς διδασκαλίας προγνω στικῶς ἐξελέξατο αὐ τοὺς ἐν χω προκαταβο λῆς κόσμου· τότε προ ορίσας αὐτοὺς υἱοὺς· εἶ ναι μετουσία τοῦ πνς τῆς υἱοθεσίας· κἂν τοί ηνη κατὰ πρόγνωσιν εἰσ λεκτοὴ ἦσαν οἷς πέτρος γράφει. ἀλλ᾽οὖν ὑφες τηκόσιν αὐτοῖς ἡ προς φώνησις γίνεται

3.4 Folio 36v

	ἐκ νεκρῶν· εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐνοις εἰς ὑμᾶς τοὺς ἐν δυνάμει θυ φρο- υρουμένους διὰ πίστεως εἰς σριαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῶ ἐσχάτῶ. ἐ- ν ῷ ἀγαλλιᾶσθε ὀλίγον ἄρτι· εἰ δέον ἐστὶ λυ- πηθέντας ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς. ἵνα

	τὸ δόκιμον ὑμῶν τῆς πίστεως. πολυτιμο τερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει ιυ χυ ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε· εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁ- ρῶντες. πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾶ ἀνεκλαλήτω καὶ δεδοξασμένῃ. κομιζό μενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν σριαν ψυχῶν· περὶ ἧς σριας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξη- ραύνησαν προφῆται· οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐ- τοῖς πνα χυ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς χν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

3.5 Folio 37r

οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς. ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ· ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑ- μῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς ἐν πνι ἁγίωι ἀποσταλέντι ἀπ’ οὐρανοῦ. εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι· διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοί- ας ὑμῶν. νήφοντες τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀπο- καλύψει ιυ χυ ὡς τέκνου ὑπακοῆς· μὴ συ- σχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις· ἀλλὰ κα- τὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον. καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· διότι γέγραπται· ἅγιοι ἔσεσθε. ὅτι ἐγὼ ἅγ- ός εἴμι· καὶ εἰ πρου ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπρο- σωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκά- στου ἔργον. ἐν φόβωι τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίωι ἢ χρυσίωι ἐλυτρώ- θητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστρο φῆς πατροπαραδότου ἀλλὰ τιμίωι αἵματι	τουτέστιν ὧντῆν ἔκβασιν ἐπεθύμησαν ἄγγελοι ἰ δεῖν· εἶδέ τις ἐκλαβοι τὴν ζητουμένην ὑπὸ τῶν προφητῶν σριαν κατὰ τὸ τέλος εἶναι. ὃ ἐπιπᾶσι καὶ ἔσχατον ὀρεκτὸν τυγ ψάνει. οὐκ ἀπεμφαίνει περὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἁπλῶς πάντων τῶν μα καρίων λογικῶν τὸ προ κείμενον ἐκλαβεῖν· πάν των ὄρεξιν ἐχόντων πα ρακύψαι. εἰσ τὰ κατᾶ τὸ τέλος πράγματα. B καὶ εἰ πρα ἐπικαλεῖσθε καὶ τὰ ἑξῆς. ἄξιόν ἐστι πε ρὶ τούτον εἰπεῖν ὅτι εἰ ὁ πηρ ἐστιν ὁ σημαινό μενος. πῶς κριτὴς οὔ τοω κρίνων κατὰ τὸ ἑκα στον ἔργον· ὁ γὰρ πηρ κρινεῖ· οὐδένα· ἀλλὰ

	πᾶσαν τὴν κρίσιν δὲ δι κετῶ υἱῶ· εἐ δὲ ὁ υς κρι νεὶ πάσαν τὴν κρίσιν λαβὼν. πῶς πηρ τυγχά νει· πρὸς ἄλεκτέον· εἰ πρς καὶ υἱοῦ μία θεότης κρίνοντος τοῦ υἱοῦ. ὁ πηρ ἐστιν ὁ κρίνων· ἀλ λὰ καὶ ὁ υς δύναται πηρ εἶναι τῶν γεννητῶν γεν νήσας αὐτοὺς. μετούς α ἁγιότητος· πολλάκις γὰρ τεκνία ἑαυτοῦ καὶ τοὺς μαθητὰς ἐκάλεσε.

3.6 Folio 37v

τον ζώντα θυ καὶ μέ νονταεῖς τὸν αἰῶνα. τὸν εὐαγγελικόν φασι λόγον· ὁ οὐνος γὰρ καὶ ἡ γῆ παρελεύσεταί φασι ὁ κς. οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. B ὁδὲ ρῆμα κυ τὸ εὐαγ γελισθεῖ εἰς ὑμᾶς μένει φη εἰς τὸ \v αἰ ῶνα· ἄνωθεν φασι ταῦ τα καὶ προέγνω καὶ προ ηγόρευσεν· ἀλλ’ ὅ μως καὶ ταύτην αὐ τῶν τὴν ἀπείθεν ανειδῶς. πιμέ νει προτρέπων εἰς σριαν	ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου χυ· προ εγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ’ ἐσχάτου τῶν χρόνων. δι’ ὑμᾶς τοὺς δι’ αὐτοῦ πιστόν- τας εἰς θν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε- κρῶν· καὶ δόξαν αὐτῶι δόντα· ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θν· τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῆι ὑπακοῆι τῆς ἀληθείας δι’οὺ πνς εἰς φιλαδελφίαν ἀ- νυπόκριτον. ἐκ καθαρᾶς καρδίας. ἀλ- λήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς. ἀναγεγεν νημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς. ἀλλ’ ἀ- φθάρτου διὰ λόγου ζῶντος θυ καὶ μένον- τος. εἰς τὸν αἰῶνα. διότι πᾶσα σὰρξ. ὡς χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε· τὸ δὲ ῥῆμα κυ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελι- σθὲν εἰς ὑμᾶς. ἀποθέμενοι οὖν πᾶ- σαν κακίαν καὶ πάντα δόλον· καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους. καὶ πάσας καταλαλιὰς ὡς

3.7 Folio 38r

The following verses are omitted from this manuscript.

[2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν,

3 εἰ *ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος*.
4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον,
5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ·

ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον,
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.

7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, ἀπιστοῦσιν δὲ *λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας*
8 καὶ *λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου*· οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.
9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς *περιποίησιν*, ὅπως *τὰς ἀρετὰς* ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·
10 οἵ ποτε *οὐ λαός*, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ *οὐκ ἠλεημένοι*, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·
12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν *ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς*.
13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι
14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν,
15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν,
16 ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς]

δοῦλοι θυ πάντας τιμήσατε· τὴν ἀ δελφότητα **ἀγαπήσατε**, τὸν θν φοβεῖ σθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε· οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβωι τοῖς δεσπόταις· οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιει κέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς· τοῦτο γὰρ χάρις· εἰ διὰ συνείδησιν θυ ὑποφέρει τις λύ πας πάσχων ἀδίκως· ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπο μενεῖτε· ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχον τες ὑπομενεῖτε. τοῦτο χάρις παρὰ θεῶι· εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χς ἔπαθεν ὑ πὲρ ὑμῶν. ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμ μόν. ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐ τοῦ· ὃς ἁμαρτίαν *οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέ* *θη δόλος ἐν τῶι στόματι αὐτοῦ,* ὃς λοιδορού μενος οὐκ ἀντελοιδόρει· πάσχων οὐκ ἠ πείλει· παρεδίδου δὲ τῶι κρίνοντι δικαί ως· ὃς *τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνή* *νεγκεν* [ἐν] τῶι σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα	

ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι. τῆι δικαι	

3.8 Folio 38v

Α	οσύνηι ζήσωμεν, οὗ *τῶι μώλωπι ἰάθητε.*
δείκνυσιν ἀναγ	ἦτε γὰρ *ὡς πρόβατα* ***πλανώμενα***. ἀλ
καίαν εἶναι τὴν	λ’ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπί
εἰς γυναῖκας μα	σκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν· Ὁμοίως αἱ γυ
κροθμίαν. δι	ναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδρά
ὰ τὸ ἀσθενές τε	σιν, ἵνα **εἴ καὶ** τινες ἀπειθοῦσι τῶι λόγῳ. δι
ρον᾽ τουτέστι κοῦ	ὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ
φον· καὶ εὐπαράφο	λόγου κερδηθήσονται· ἐποπτεύσαντες
ρον· καὶ ταχέως εἰς	τὴν ἐν φόβωι ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν
μικρο ψυχίαν ἔρ	ἔστω· οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν· καὶ περι
χομενον· καὶ τὸ μὴ	θέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
ἐγκόπτεσθαι τᾶς	κόσμος, ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ανος
προσευχάς. ὁ γὰρ	ἐν τῶι ἀφθάρτωι τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου
περὶ τὴν οἰκίαν	πνς ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θυ πολυτελές· οὕτω
θόρυβος.των κα	γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζου
τὰ θν ἔργων ἐμ	σαι **ἐπὶ** θν ἐκόσμουν ἑαυτὰς. ὑποτασσό
πόλιον.	μεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς Σάρρα ὑ
	πήκουσε τῶι Ἀβραὰμ κν αὐτὸν καλοῦ
	σα. ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι·
	καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Οἱ ἄν
	δρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς

The following verses are omitted from this manuscript.

[[7] ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

[8] Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, ταπεινόφρονες,

[9] μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

[10] *ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν*
καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς
παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ
καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον,

[11] *ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν,*
ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν·

[12] *ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους*
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν,
πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

[13] Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε;

14 ἀλλ’ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. *τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,*
15 *κύριον* δὲ τὸν Χριστὸν *ἁγιάσατε* ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,
16 ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν.
17 κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας.
18 ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν,

δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων,
ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ
θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
ζῳοποιηθεὶς δὲ πνεύματι·

19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν
20 ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ’ ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι’ ὕδατος
21 ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σῴζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις]

3.9 Folio 39r

A
Διὰ τοῦ προσδιορίσας θαι καὶ εἰπεῖν σαρκὶ. ἐδειξεν ὡς ὁ αὐτος ἀπαθὴς ὑπῆχε θεοτητὶ καὶ οὐ συναισθα
νόμενος τῶν αἰκιῶν καθὰ δὴ συναἰσθάνεσθαι πέφοικεν ἡ τοῦ καθ’ἡμᾶς ἀνου ψυχή· τὸ γὰρ θεῖον
ἀπαθὲς καὶ οὐδενὶ τῶν ἀλγύνειν πεφοικοτων ὑποκείμενον κἂν εἰδια σαρκὸς παθητὴς τοῦτο συμπλείς
B
Οἱ ἀποδώσουσι λογον καὶ τὰ ἑξῆς. τουτέστι τῶ μέλλοντι τό τε λόγον θᾶτρον καὶ ἑτοίμως καὶ μετένισολι
πα
σης. οὐδενὸς ὄντος τοῦ ἐμποδίζοντος κρῖναι δικαίους τε καὶ ἁμαρτωλοὺς τότε καὶ ἀ

ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπε
ρώτημα εἰς θν, δι’ ἀναστάσεως ιυ χυ·
ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾶι τοῦ θυ πορευθεὶς εἰς οὐ
ρανὸν. ὑποταγέντων αὐτῶι ἀγγέλων καὶ ἐξουσ
E
ιῶν καὶ δυνάμεων· χυ οὖν παθόντος
ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ. καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔν
νοιαν ὁπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρ
κὶ. πέπαυται ἁμαρτίας. εἰς τὸ μηκέτι
ανων ἐπιθυμίαις. ἀλλὰ θελήματι θυ
τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον·
ἀρκετὸς γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρό
νος **τοῦ βίου τὸ θελῆμα** τῶν ἐθνῶν κα
τειργάσθαι· πεπορευμένους ἐν ἀσελ
γείαις. ἐπιθυμίαις· οἰνοφλυγίαις· κώμοις·
πότοις· καὶ ἀθεμίτοις· εἰδωλολατρίαις·
ἐν ὧι ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν

φοριεῖ αὐτοὺς ἀπ’ἀλλη
λων. ζῶη τᾶς γὰρ τοὺς δι
καίους καλεῖ διὰ τὸ πρα
ξεις ἐπιτηδεῦσαι τῆς
μελλούσης ζωῆς καὶ πρὸς
ταύτην παρασκευάσα
σθαι· νεκροὺς δὲ τοὺς ἁ
μαρτωλοὺς. τοὺς νενε
κρωμένους τοῖς παραπτω
μασι· καὶ τοῖς νεκροῖς ἔρ
γοις ἐν ἀποθανοντὰς.
τινὲς δὲ φασὶ ὅτι ζῶντας·
τὰς ψυψὰς ἐκάλεσε καὶ νε
κροὺς τὰ σώματα· ἀδύνα
τον γὰρ ψυχὴ^{v} εκτὸς τοῦ
ἰδιου σώματος ἐλθεῖν
εἰς κρίσιν.

<table>
<tr>
<td>εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν· βλα
σφημοῦντες· οἳ ἀποδώσουσιν λόγον. τῶι
ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς·
εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη· ἵνα
κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ</td>
<td>Γ
Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς
εὐηγγελίσθη. ἵνα κρι
θωσι μὲν κατὰ ακουσ σαρ
κι. ζῶσι δὲ κατὰ θν
πνι· καὶ γὰρ οὐδε καλοις ἀλ
λα ἁμαρτωλοῖς μάλιστα.
καὶ τοῖς ***** ωμενοις
τοῖς ********* μασιν εις η
ρύχ**τὸ εὐ ***** λιον· ἵνα
αὐτο ***** ουσιν ἑαυτοὺς
καὶ οὐχ ἑξουσιν ἀπολογίαν
ὡς *** τυχοντες τῆς προ
σηκούσης προνοίας. ἀλ
λ᾽αὐτοὶ καθ ἑαυτῶν τὴν
ψῆφον ἀνιη**σ ἐκφερον
τες· καὶ τὴν σαρκα κρινον
τες· καὶ τοῖς πονοις τῆς
μετανοίας ἀκμάζοντες
καὶ τῆς θείασε αυτὺος ἐ
ξαρπαζοντες κρισὲως.
ἐπεὶ καὶ φοβερὸν τὸ ἐμπε
σεῖν εἰς χεῖρας θυ ζῶντος·
ὥστε κεκρίσθαι μὲν
σαρκῖ κατὰ ἀνους· του
τέστιν ὡς ἀνασε αυτου
φειδόμενος κρινεῖ</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">αὐτὸν. ζῆν δὲ κατὰ θν ἐν πηγ. τινὲς δὲ φασι νεκροὺς τοὺς ἐν τῶ ᾅδη εἰρῆσθαι· ἐπειδὴ γὰρ ασεβ**
ἦσαν οἱ προαποθανόντες· οἱ δὲ ἀσεβεῖς οὔκ ἀναστήσονται ἐνκρίσει, τουτου χαριν ἐκεῖ ἐκύρυζει
ἵνα πιστεύσαντες καὶ αὐτοὶ. τῆς ἐπὶ τοὺ κριτοῦ παραστάσεως γένωνται ἄξιοι ἐν τῶ τῆς ἀναστα ...
καιρῶ· ὁ τεκομεῖται ἕκαστ° τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξε· ζῶσιν οὖν πνι· ἄτε συ*χωρη
τες τῶν δεσμῶν διὰ τῆς εἰς τὸ ηιν πιστεως·
Ε
π^ε ἀποθέσεως φαυλων πράξεων καὶ ἐπαναλήψεως τῶν ἐν πνι καρπῶν
κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν χαρισμάτων</td>
</tr>
</table>

3.10 Folio 39v

	ϛ ὁ τι κοινωνία τῆ πρὸς χν κρατεῖν χρεῶν τῶν φυσι κῶν παθῶν· ἐλπίδι τε τῆ εἰσ αὐτὸν φέρειν τὰς παρε τέρων βλάβας·

πάντων δὲ τὸ τέλος ἠγ γισε φησι· εἴτε οὖν δια τρίβειν ἡμᾶς ὁ θς βού λεται φησι, τοῦ καλῶς ἀ γωνίζεσθαι προνοού μεθα· εἴτε ἐντεῦθεν ἤδη ἡμᾶς ἀπαλλάξαι. σκοποῦμεν περὶ τοῦ καλῶς καὶ ἱλαρως καὶ συ κειδότι ἀγαθῶ ὁ δεῦ σαι ἐπὶ τὸ ἐν τῶ ιυ ἀπο κείμενον τοῖς ἁγίοις τέλος. ὃ αὐτός ἐστιν ὁ χς. Β μὴ ξενον τοῦτο νομί σητε φησι τὸ συμβαίνειν ὑμῖν στενοχωρίας καὶ θλιψεις καὶ ἀρρωστί ας σωματικὰς. ἀλ λ'ἐν τοῖς δοκοῦς· δυ σχερέσι τὸ δόκιμων ἐπὶ δείξαςθε· τοῦτο δὲ δεῖ εἰ διδάσκων αὐτοῦ πρὸς τοὺς τῆς πὶστεως ἐγκαρτερεὶν διωγμοῦς. καὶ τὰς λοι πὰς τοῦ βίου περιστα σεις.	κατὰ θν πνι πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγι κε· σωφρονήσατε οὖν· καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευχὰς· πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυ τοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι *ἀγά* *πη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν*· φιλόξε νοι εἰς ἀλλήλους. ἄνευ γογγυσμῶν ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς αὐ τὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι· ποικίλης χάριτος θῦ· εἴ τις λαλεῖ. ὡς λόγι α θυ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος. ἧς χορη γεῖ ὁ θς, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θς δι ὰ ιυ Χυ ὧι ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν· ἀγαπητοί· μὴ ξενίζεσθε τῆι ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένηι· ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χυ παθήμασι χαίρετε· ἵνα καὶ ἐν τῆι ἀ ποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλι ώμενοι· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χυ. μα κάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θυ πνα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύσανται· **κατὰ μὲν αὐ**

3.11 Folio 40r

	παραίνεσις πρεσβυτέρποις πε ἐπισκοπῆς ποιμνία Α Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξας θαι τὸ κρίμα. ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θυ· τουτέ στιν ἐν στάντοςτος και ροῦ τοῦ λαβεῖν ἀρχὴν τὸ τοῦ θυ κρίμα. ἀπὸ
τοῖς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δο **ξάζεται**· μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς. ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν θν ἐν τῶι μέρει τούτωι· ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξα σθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν	

ἀπειθούντων τῶι τοῦ θῦ εὐαγγελίωι· καὶ εἰ ὁ
δίκαιος μόλις σῴζεται. ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρ
τωλὸς ποῦ φανεῖται· ὥστε καὶ οἱ πάσχον
τες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θῦ ὡς πιστῶι
κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς
αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ. πρεσβυτέρους
τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτε
ρος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χῦ παθημάτων,
ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δό
ξης κοινωνός. ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν
ποίμνιον τοῦ θῦ. ἐπισκοποῦντες. μὴ ἀ
ναγκαστῶς ἀλλ’ ἑκουσίως· μὴ δὲ αἰσχρο
κερδῶς ἀλλὰ προθύμως, μηδ’ ὡς κατα

τοῦ οἴκον τοῦ θυ δια
βαίνειν ἄρχεται· του
τέστιν ἀπὸ τῶν μειζό
νων εἰς τοὺς ὑποδε
εστέρους· ἤτοι ἀπὸ τῶν
πιστῶν καὶ συμπληρούντων
τὴν τοῦ θυ ἐκκλη
σίαν. διὸ καὶ ἐπιφέρει· εἰ
πρῶτον ἀφ* ὅν
των θυοἶκοι ἡ ἐξέτα
σις τῶν βεβιωμένων
γίνεται· τί χρὴ νομιζει
τέλος τοῖς ἀπειθήσα
σι τοῦ εὐαγγελίον τοῦ
θυ· φάσκων οὖν ἀφευ
κτον ἀπαντησεσθαι τοῖς
τοιούτοις κόλαψσιν ἣν
τέλος αὐτῶν ὠνόμα
σε· περιγράφων ἣν εἶ
χον ἀπείθειαν· δίε
γείρει τούτους εἰς φό
βον· τουτέστι τοὺς ἀ
πειθοῦνται τῆ θεία
διδδασκαλία.
Β
μολὶς γὰρ τοῦ δικαίου
σωζομκομάτωςένου. τουτέ
στι κομάτω καὶ θλίψει
πολλὴ ἀγωνιῶντος.
πῶς τὸ κατα*;θτον ἐ
λεύσεται κρίμα. ἕως
ὁ κριτὴς αὐτὸν δικαι
ώση·
****
καθήκων· ἀσεβης
δὲ. ὁ ἔξω θυ πά***
τυγχάν***· ἁμαρτωλο

λὸς δὲ ὁ περιεχόμενος μὲν θυ· ἀλλὼς δὲ καταφρονῶν καὶ παραβαίνων αὐτοῦ τοὺς
μους· εἰ δὲ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ὁ αὐτὸς λέγοιτο. τὴν διαφορὰν κατ’ ἐπίν*ιαν ἐ
δυνατὸν γὰρ τὸν ἁμαρτάνονται εὐθέως καὶ ἀσεβῆ εἶναι τῶ διὰ καταφροήσε ὡς

3.12 Folio 40v

	κυριεύοντες τῶν κλήρων. ἀλλὰ τύποι γενό μενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος. κομιεῖσθε τὸν ἀμα ράντινον τῆς δόξης στέφανον. ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. πάν τες δὲ ἀλλήλοις ὑποτασςόμενοι. τὴν τα πεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ θς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν· ταπεινώθητε οὖν ὑ πὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θυ. ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῶι· πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ' αὐτόν. ὅτι αὐτῶι μέλ ει περὶ ὑμῶν· νήψατε. γρηγορήσατε Ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυώ μενος περιπατεῖ. ζητῶν τινα καταπιεῖν· ὧι ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων· τῆι ἐν κόσμωι ἀ δελφότητι ὑμῶν ἐπιτελεῖσθαι· ὁ δὲ θς πάσης χάριτος· ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰ ώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν χωι ιυ· ὀλίγον παθόν τας. αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς· στηρίξει,

3.13 Folio 41r

σθενώσει, θεμελιώσει· αὐτῶι ἡ δόξα κρά τος εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι. δι' ὀλίγων ἔγραψα· παρα καλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀλη θῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν ἑστήκατε· ἀσπά ζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μᾶρκος ὁ υς μου· ἀσπάσασθε ἀλλήλοις ἐν φιλήματι ἀγάπης· εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν χωι ἀμήν.	Α βαβυλῶνα τροπ*κα τερον τὴν ῥω*νη* μάζει· συνέκλεκτὶ δὲ. τὴν ἐν αὐτῇ τῆρ μη συστᾶσαν ἐκκλη(σί) αν· μάρκον δὲ τὸν αγγελιστὴν λέγεε*τ* καὶ ἰωάννην κανθεν τὰ καθὼς ὁ λουκᾶς φησι ἐν ταὶς πράξεςι τῶν ἀπο στόλων· ὃν καὶ υν ἐν χω ἀποκαλεῖ· ὧ καὶ ἐπέ τρεψε γράψαι τὸ εὐ

	αγγέλιον.

4 Πέτρου Ἐπιστολὴ Β

4.1 Folio 41r

ὑπόθεσις τῆς πέτρου Β ἐπιστολῆς
Ἐπειδὴ καὶ ταύτην πάλιν αὐτὸς ὁ πέτρος
ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστευουσιν· ἐστι δὲ ἡ ἐπι
στολή. ὑπόμνησις τῶν πρώτων· εἰδὼς γὰρ
ταχείαν αὐτοῦ ...θαι τὴν ἀνάμ... τοῦ
σώματος. σπούδασε πάντας ὑπομνῆ
σαι. περὶ ὧν κατηχήθησαν τὴν διδασκα
λίαν· καὶ πρωτον μὲν πρρὶ τῆς πιστεως ὲ
ζητηεῖται· δεικνὶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν προφη
τῶν εἰσηγγελεῖσθαι· καὶ ὅτι αἱ προφήτειαι αἱ

4.2 Folio 41v

περὶ τοῦ σρς. οὐκ εἰσὶν ἀνινα. ἀμὰ παρὰ
θυ ἐλαλήθησαν· ἔπειτα παραγγέλεινὴ
προσείχειν τοῖς ἀπατῶσι. λέγων ... αὐ
τῶν ἀπώλειαν· ὥπερ καὶ τῶν παραβάντων
ἀγγέλων γέγονε· προμηνύει δὲ ἐν τῆι ἐπὶστο
λῆι· ἡμέρας ... ἐν αἷς ἐμπαικται πε
ριπατήσουσι· καὶ θελήσουσιν ἀπαταῦ τι
νὰς. λέγοντες μάτην λεγέσθαι παρ’ ἡμῶν τὴν
παρουσίαν τοῦ σρς. διὰ τὸ ... καὶ μή
πω παραγγενῆσθαι· ἀπὸ τούτων οὖν καὶ μά
λιστα ἀπειχασθαι παραγγέλμα. διδάσκων μὴ
ὀλιγ...νεν τοῖς χρόνοις· πάντα γὰρ τὸν
χρόνον. μηδὲν εἶναι ἐνώπιον κυ· διὰ τὸ καὶ
τὴν μίαν ἡμέραν ὡς ζίλια ἔτη εἶναι· καὶ τὰ
χίλια ἔτη ὡς ἡμέραν μίαν ἔσεσθαι· διὸ τα
χέως τὴν ἡμέραν κυ διαβεβαιοῦται καὶ ἀπο
δείκνυσι· καὶ ἐν τέλ*εται ἑτοίμοις εἶναι παντας
εἰς αὐτὴν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς· καὶ ἀγαπᾶν τὰ ὑπὸ
τοῦ ἀποστόλου παύλου γραφέντα· καὶ μὴ προσε
χειν τοῖς διβάλλουσιν αὐτὰ. διὰ τὸ καὶ πάσας
τὰς θείας γραφὰς διαβάλλειν αὐτοῖς· ὑπο

4.3 Folio 42r

μνήσας οὖν καὶ διδάξας πάντας προειδέ
ναι τὰ πράγματα. παραινεῖ μὴ ἐκ πίπτειν
τοῦ σκοποῦ τῆς πίστεως, καὶ οὕτως τελειοῖ
τὴμ ἐπιστολήν.
Κεφάλαια τῆς πέτρου Β ἐπιστολῆς

Α πε(ρὶ) κλήσεως τῆς ἐν πίστει βεβαιουμένης· ἔργοις
τοῖς τῆς ἀρετῆς· καὶ ἐλπίδος τῶν μελλόντ' ἀγαθ'
Β παραγγελία εἰς ὑπόμνσιν τῆς διδασκαλί·
μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· ἰξ ὅπως ἐν ὄρει
θαβὼρ τῆς του θυ περὶ χυ ἐπήκουσε φωνῆς
Γ πρόρρησις ἀπατηλὴς ἐπαναστάσεως αἱρετικῆ
ἀσεβείαστε αὐτῶν ἰξ μελλούσης κολάσεως·
Δ ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνων αἱρετικῶν·
Ε ἐν ὧι ὅτι αἰφνηδίως ἥξει χς ἐπὶ συμτελεία
τοῦ δετοῦ αἰῶνος. ὥστε δεῖν εὐτρεπίζε
σ θαιπάση ἀρετῆι

4.4 Folio 42v

	α περὶ τὴς κλησεως τὴς ἐν πιστει βεβαιου^{με}νης ἐργοις τῆς α This is a repeat of κεφαλαίον α ρετῆς καὶ ἐλπιδος τῶν ἀγαθῶν
**ακροῦ μὲν ἀποδίδω σιν· ἐστι δὲ ἡ διάνοια τοιαύτη· ὡς μυρία λα βόντες ἀγαθὰ διὰ τῆς ἐπιφανει χυ. δι' ὧν δυναάμεθα καὶ θείας φύ σεως γενέσθ* κοινωνοι πρὸς ζωὴν καὶ εὐσεβει ὰν γενέσθ*· ὀφείλο μεν οὖν πολιτευεσθ* οὕτως. ὡς ἐπιχορηγεῖν τῇ πίστει τῆν ἀρετήν· *καὶ* διὰ τῆς ἀρετῆς ὁδῶ βαδιζειν τῇ κατ' εὐ σέβειαν ἀρετὴν. ἕως εἴσ τὸ τέλειον τῶν ἀ γαθῶν ἔλθωμεν. ὁ πέρ ἐστιν ἡ ἀγάπη	Συμεὼν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰῦ Χῦ. τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύ νηι τοῦ θῦ ἡμῶν καὶ σρς Ἰῦ Χῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη· ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θῦ καὶ Ἰῦ τοῦ κυ ἡμῶν· ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης· διὰ τῆς ἐπιγνώ σεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς δία δόξης καὶ ἀρετῆς. δι' ὧν τὰ τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγ γέλματα δεδώρηται· ἵνα διὰ τούτων γέ νησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως. ἀποφυγόν τες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίαι φθορᾶς· καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγ καντες. ἐπιχορηγήσατε ἐν τῆι πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν· ἐν δὲ τῆι ἀρετῆι τὴν γνῶσιν· ἐν δὲ τῆι γνώσει τὴν ἐγκράτειαν· ἐν δὲ τῆι ἐγ κρατείαι τὴν ὑπομονήν· ἐν δὲ τῆι ὑπομο νηῖν τὴν εὐσέβειαν· ἐν δὲ τῆι εὐσεβείαι τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῆι φιλαδελφίαι τὴν

4.5 Note 1

There is a gap in the manuscript at this point; Πέτρου Ἐπιστολὴ Β 1:7 (from ἀγάπην) – 2:1 (up to αἱρέσεις ἀπωλείας) is missing. This text does not appear later. Since this gap appears between the end of Folio 42v and the beginning of folio 43r it is likely that a folio has been lost.

4.6 Folio 43r

ἐν πλεονεξια πλαστοῖς ὑμᾶς λόγοις ἐμπορεύσοντες· τουτέστι διὰ κέρδος· ἡ γὰρ πλεο
νεξια ποτε μὲ * τὰ * ἀδικίαν. ποτὲ δὲ τὸ κέρδος δηλοῖ· ὅθεν οἰκείως και τὸ ἐμπροεύσοντες
προσέθηκεν· ἀλλοτρ*ῶν δὲ αὐτοὺς παντελῶς τῆς θείας διδασκαλι. πλαστοῖς ει πελό
γοις αὐτοὺς χρωμένοις· ἀλλ’ ἔξουσι φητῆς ἀσεβεῖ τὰ ὀψώνια κόλασιν· τὸ δὲ ἔκαλαι. τῆς
προγνώσεςω τοῦ θυ ἐστι σημαντίκον· ὥσπερ γὰρ προειδὼς τοὺς ἀγαθοὺς. ἡτοίμασεν αὐ

καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνού-
μενοι ἐπαγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώ-
λειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς
ἀσελγείαις δι’ οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας

The β at the end *may* be part of the catena

βλασφημηθήσεται, καὶ ἐν πλεονεξίαι πλα-
στοῖς ὑμᾶς λόγοις ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ
κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια
αὐτῶν οὐ νυστάζει· εἰ γὰρ ὁ θς ἀγγέλων ἁμαρ-
τησάντων οὐκ ἐφείσατο· ἀλλὰ σειραῖς ζό-
φου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρί-
σιν τηρουμένους· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐ-
φείσατο. ἀλλ’ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κή-
ρυκα ἐφύλαξε. κατακλυσμὸν κόσμωι ἀ-
σεβῶν ἐπάξας. καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας
τεφρώσας. καταστροφῆ κατέκρινεν· ὑ-
πόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς·
καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς
τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείαι ἀναστροφῆς
ἐρρύσατο· βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῆ ὁ δίκαι-
ος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς. ἡμέραν ἐξ ἡμέ
ρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβα-

τοῖς τὰ ἐν οὐνοις ἀγαθὰ.
ὅυτως καὶ τοὺς πονηροὺς
προγινώσκων. κατάλ
ληλον αὐτοῖς ἤτοιμα
σε τόπον· ἀπελεύσον
τες γάρφη οὗτοι εἰς κό
λασιν αἰώνιον. οἱ δὲ
δίκαιοι εἰς ζωὴ ἡ αἰώνι
ἀγγέλουσα μαρτήσαν
τ. τὴν τῶν δαιμόνων
ἀγέλ*ηφν· ὅτε γὰρ ἐξ ου
ρανῶν ὁ χς τοὺς μάλι
στα τῶν δαιμόνων ἀρ
χικωτάτους κατέκλει
σεν εἰς τὴν ἄβυσσον. καὶ
τοῦτο δῆλον. ἐκ τοῦ
παρακαλεῖν τὰ πνα τὸ
ἵνα μὴ ἀπέλθωσιν εἰς
τὴν ἄβυσσον· τοὺς μὲν
οὖν δήσας· τοὺς δὲ κε
λεύσας διώκειθσεὶς
τοῦ εἰπεῖν ἰδοὺ δέδω
κα*** ἐξουςίαν κατὰ
πνων ἀκαθάρτων· δαι
μόνια γὰρ ἐκ βάλλετέ
φη ἐν δὲ τῶ τῆς συντε
λείας καιρῶ. ἐπὶ μείζο
να τιμωρίαν οὓς ἀπε
κλεισε πρώην ἐξάτει·
εκβάλλων αὐτοὺς εἰς
τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον;

4.7 Folio 43v

<table>
<tr><td colspan="2">*** ως σαρκὸς καὶ ἐν ἐπιθυμια ****** πορευομένους τοὺς τῶν **** γου σφη τῶν
ἀσέλγειαν τῇ ἀσεπβεία μιξαῖ γων Β α***** ζώοις. τὴν τῶν ἀπ*** παρι
θος γὰρ τῇ γραφῇ τὰ κατεφύσιν ὄντα παρ’ ***ῖς. ταῦτα τοῖς ανοις εἰς ***οναι καὶ παρα ***μα τῷ
βάνειν· τοῦτο δὲ ποιεῖ ἵνα ἐκ τῶν κατὰαφύειν εκείνων. τὰ ἐκ προαιρέσεως φαινετης τῶν ****
τῶν ανθων καὶ οὕτως ἢ φαῦλος δικαιοι ἀπο τῶν δείκνυτες τροπος· οὗτοι γὰρ ἐθητικὰ ἀλογιασου</td></tr>
<tr><td>πεπλεγμένα νομους ὥς
περ τινας ἔχοντες. ὀλι
γα κομ* δὴ διενεγκόν
τες ἐφαῖνοντο κτηνῶν·
ἃ πρὸς μονην γέγονε
φθορὰν· πρὸς γὰρ τὸ
ἀσεβεῖν. καὶ τὸν βίον ἁ
παντὰ κατεφθαρμέ
νον ἐκέκτηντο·
Τουτεστιν ἐπειδὰν
ἀπατήσωσι καὶ δυνηθῶ
σιν ἀσελγεῖη τοὺς συ
νιόντας καὶ τὰς συνιού
σας παρασκευάσαι.
τρυφὴν ἡγοῦτ(α)ς τὸ
πρᾶγμα, ἀναπληροῦν
τες ἑαυτῶν τὴν ἀσέλ
γειαν.
Συνευωχούμενοι ὑμῖν
φη. οὐ δι’ἀγάπη * καὶ τὸ
μεταλαμβάνειν ἀ
λῶα. ἀλλὰ **ὰ τὸ και
ρὸς εὑρισκον τῆς
πρὸς γοηεῖςκας ἃ πὰ
της ἐπιτάλεβον.</td><td>σανιζεν· οἶδεν κς εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ
ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως
κολαζομένους τηρεῖν· μάλιστα δὲ τοὺς
ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίαι μιασμοῦ
πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦν-
τας· τολμηταί· αὐθάδεις· δόξας οὐ τρέμου-
σι· βλασφημοῦντες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυ-
νάμει μείζονες ὄντες. οὐ φέρουσι κατ’ αὐτῶν
παρὰ κω βλάσφημον κρίσιν· οὗτοι δὲ ὡς
ἄλογα ζῷα γ φυσικὰ εγεννημένα εἰς ἅλωσιν
καὶ φθορὰν. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες. ἐν
τῆι φθοραῖ αὐτῶν καταφθαρήσονται κο-
μιούμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἡδονὴν ἡγούμε-
νοι τὴν ἐν ἡμέραι τρυφὴν· σπίλοι καὶ μῶμοι ·
ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν
συνευωχούμενοι ὑμῖν· ὀφθαλμοὺς ἔχοντες με-
στοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρ-
τίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρ
δίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες,
κατάρας τέκνα· καταλιπόντες εὐθεῖαν
ὁδὸν ἐπλανήθησαν ἐξακολουθήσαντες τῆι</td></tr>
</table>

4.8 Folio 44r

<table>
<tr><td colspan="2">***σθὸμα δικία**γ**σεν· ἐντῦθεν ἔγνωμεν· στ*δρὰ τὸ φιλαργυρον αὐτοῦ πᾶσος·
**ὰν ἅπαξ κωλυθεις ὑπὸ τοῦ θυ. τὸ δευτερον φίλονεικως πορευθῆναι κατηπείγετο῾ καὶ τῷ
φ*ζω μόνω τῷ τοῦτον π*δ* θεὶς καὶ τοῖς δείμασι τοῖς ἐπιστᾶσιν αὐτῶι ἑατὰ τὴν ὁδὸν. τὸ ῥῆμα
τῆς εὐλογί οὐ παρεποίησεν· ὅπερ τῆς τοῦ θυ δυνάμεως ἦν οὐ τῆς ἐκείνου μοχθηρᾶς προαιρέσε
οὐδὲ τῆς γλώτης αὐτοῦ τῆς ψευδορή μόνος·</td></tr>
<tr><td>ὁδωῖ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ· ὃς μισθὸν ἀ-
δικίας ἠγάπησεν· ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδί-</td><td>ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας
παρανομιας ὑποζυγὶ</td></tr>
</table>

ας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον.
ἐν ἀνου φωνῆ φθεγξάμενον· ἐκώλυσεν
τό τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν·
οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι· νεφέλαι ὑπὸ λαί
λαπος ἐλαυνόμεναι οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκό-
τους *εισα* τετήρηται· ὑπέρογκα γὰρ
ματαιότητος φθεγγόμενοι· δελεάζου-
σιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις. τοὺς
ὄντως ἀποφεύγοντας· τοὺς ἐν πλάνηι ἀ-
ναστρεφομένους· ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐ-
παγγελλόμενοι. αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες
τῆς φθορᾶς· ὧι γάρ τις ἥττηται. τούτωι
καὶ δεδούλωται· εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ
μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
κυ καὶ σρς Ἰυ χυ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέν-
τες ἡττῶνται. γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα
χείρονα τῶν πρώτων· κρεῖττον γὰρ ἦν αὐ-
τοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
σύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς

ἄφωνον· ἡ γὰρ ὁ νοσὰν
τοῦ κατακρινεῖ αὐτόν·
ὅτι ὑπήκουσε τῷ ἀγγέ
λω και ὑπεχώρησεν· αὐ
τὸς δὲ ἀκούσας τοῦ θυ·
οὐ πορεύση οὐδὲ ἀράση
τὸν λαὸν. οὐ χυ πώκου
σε τῆ βουλῆ· ὅθεν καὶ δι
δάσκαλος αὐτοῦ γίνεται
ἡ ὄνος· καὶ κριθεῖσα πρὸς
αὐτὸν. ἐδικαιώθη ὑ
πὲρ αὐτόν·
Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι·
οὐκ ἔχοντες τὸν ζῶν τὰ
τοῦ πης λόγον· τὸν χει
μάρρουν τῆς τρυφῆς· καὶ
οὐκ εἰσὶ νεφέλαι διαυγεῖς
ὥσπερ οἱ ἅγιοι. ἀλλ᾽ὁμί
χλαι· τουτέστι σκότους
καὶ γνόφου μεστοὶ. ὑπὸ πο
νηροῦ πης συνελαυνόμενοι.
γέγονε φασι αὐτοῖς τὰ ἔσχα
τα χείρονα τῶν πρώτων
καθὸ τότε μὲν ἁγναι
α διάγοντες. καιρὲν ἐν
χον ἐπιστροφῆς· νῦν
ἁμαρτάνοντες. ποῖον
ἔτι οριας εὕρωσι κ***όν·
κρεῖττον αὐτοῖς ***
*****ῶναι. ἢ ἐπι *ου
σινέπιστρέψαι· τοῖς
μὲν γὰρ ἐνάγνοι *** μαρ
τάνουσι. τα * **** τις
μην τοῖς
δὲ ἅπαξ τὰ ********
ἐπεγνωκόσι καὶ εἰς του
πέσω μετα δρομήσασι.
συγγνῶμης οὐ δεὶς ἀ***
λεγ*ται λογος·

4.9 Folio 44v

Δ	ἐπανάληψις επ καίας ἀνθρώπων αἱρερετικῶν.
παίκτας κατὰ τὰς ἰ	παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. συμ
δ*ας ἐπιθυμία σπορευ	βέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῖς παροι-
ομένους, τοὺς τῶν ἀνο	μίας. κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέρα-
σίων λαμπετιανῶν	μα· καί ὗς λουσαμένη εἰς κοινονου βορβόρου.
ἤτοι εὐχητῶν ἢ ὀφια	Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ. δευτέραν ὑμῖν γρά
νῶν ἀρχηγούς φησι· πο	φω ἐπιστολήν· ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑ
λυώυμος γὰρ ἡ πλά	πομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν· μνη
νη αὐτη. ἐπεὶ καὶ πολύ	σθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ
μορφος·	τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑ
τὸ οἱ νῦν οὐρανοι καὶ τὰ	μῶν ἐντολῆς τοῦ κυ καὶ σρς· τοῦτο πρῶ
ἑξῆς. ὁμοιοῦτως τοῖς	τον γινώσκοντες· ὅτι ἐλεύσονται ἐπ’ ἐσχά
κατὰ τὸν κατακλυς	του τῶν ἡμερῶν. ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται· κατὰ τὰς
μὸν συμβεβηκόσι·	ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι·
φασι γὰρ ὡς διὰ τῶν πα	
λαιουνῶν καὶ τῆς γῆς ἀ	καὶ λέγοντες· ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς πα
πώλετο κατακλυσ	ρουσίας αὐτοῦ· ἀφ’ ἧς γὰρ οἱ πρες ἐκοιμή
θεὶς ὁ τότε κόσμος.	θησαν· πάντα οὕτως διαμένει ἀπ’ ἀρχῆς
οὕτως ἀνα στοιχειον	κτίσεως· λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέ
μέρνων εἰς πῦρ τῶν	λοντας. ὅτι οὐνοὶ ἦσαν ἔκπαλαι· καὶ γῆ.
οὐρανων καῖ τῆς γῆς. οἱ	ἐξ ὕδατος· καὶ δι’ ὕδατος συνεστῶσα τωι
ἀσεβεῖς καὶ ἁρμαρτω	τοῦ θυ λόγωι. δι’ ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδα
λοὶ ἄρδην ἀπολοῦν	τι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν οὐνοι
τες· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ	
τῆς ὁμοιότητος τὸ ἅ	
μα αὐτοὺς ἀπολλύσθαι	
ὡςαάθτως τοῖς ἐν τῶ	
κατακλυσμῶ ἀπο	
λωλοσιν.	

4.10 Folio 45r

<table>
<tr><td colspan="2">ὅτι μία ἡμέρα καὶ τὰ ἑξῆς. ἀντὶ τοῦ παντα εὐχερῆ αὐτῶ καὶ εὔκολὰ ποιῆσαι τουτέστιν. ὁ τε αὖ προς
δοκῶμεν· οὕτω γὰρ καὶ ὁ κς φησι. ὅτε εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται ἡγρύπνησαν
εἰπὼν ἐν ἧι οὐνοι ῥυζηλὸν παρελεύσονται. οὐ χὼς ἀπολλυμένων λέγει τῶν οὐνων. ἀλλ’ὡσ ἀνα
στοιχειον μένων εἰς κρεί**ονα λῆξιν· ὥσπερ γὰρ τὰ ἡ μέτερα σώματα λυόμενα. οὐκ εἰς το</td></tr>
<tr><td>καὶ ἡ γῆ. τωι αὐτοῦ λόγωι τεθησαυρισμένοι
εἰσὶ πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως
καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνων· ἓν δὲ</td><td>μηδαμῶς εἶναι χωρεῖ.
ἀλλ’ἀνακαινίζεται εἰς
ἀφθαρςίαν. οὕτως καὶ τὰ</td></tr>
</table>

τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί· ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κωι ὡς χίλια ἔτη· καὶ χί λια ἔτη ὡς ἡμέρα μία· οὐ βραδύνει ὁ κς τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδύτητα ἡ γοῦνται. ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς. μὴ βου λόμενός τινας ἀπολέσθαι. ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι· ἥξει δὲ ἡμέρα κυ ὡς κλέπτης νυκτί· ἐν ἧι οἱ οὐνοι ῥοιζη δὸν παρελεύσονται· καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔρ γα κατακαήσεται· τούτων οὖν πάν ντων λυομένων. ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς. ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβεί αις· προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θυ ἡμέρας. δι’ ἣν οὐνοι πυρούμενοι λυθήσονται. καὶ στοιχεῖ α καυσούμενα τήκεται· καινοὺς δὲ οὐνοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν· ἐν οἷς δικαιοσύνη	ουνια σώματα. διὰ τοῦ δηλουμένου πυ ρὸς ἀνακαινίζεται· ἐ λευθερούμενα καὶ αὐ τὰ ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς καὶ ἀπο στολος φησι παῦλος· τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτί σις ὑπετάγη οὐχ ἑοῦ σα. ἀλλὰ διὰ τὸν ὑπο τάξαντα ἐπελπίδι· ὁ τι καὶ ἀὐτὴ ἡ κτίςις ἐλευ θερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶσ· εἰς τὴν ἀλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θυ· οὐ μόνον γὰρ ἡμεῖς ἀλλὰ *καὶ* ἡ περὶ ἡμᾶς ὀρω μένη κτίσις ἐπὶ τὸ ἄ μεινον μεταποιηθη σεται συμμε. θέξουσα τῆς ἡμῶν λαμπρότητος· ἐπείπερ καὶ δι’ἡμᾶς φθο ραῖς καὶ ἄλλοι ὡσεσιν ὑπη νέχθη. Γ Καινοὺς δὲ οὐνους καὶ τὰ ἑξ τουτέστιν ἀνακαινι σθέντας τοὺς οὐνους ὀψώμεθα· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν γῆν.

At 3:10 Nestle-Aland has:
στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, οὐχ εὑρεθήσεται.
Which is missing from this MS

4.11 Folio 45v

καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς. καὶ τὰ ἑξῆς· τοῦτο γὰρ καὶ ἐ κεῖνός φησι λέγων· ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότη	κατοικεῖ· διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδο κῶντες. σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῶι εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνηι· καὶ τὴν τοῦ κυ ἡ μῶν μακροθυμίαν. σριαν ἡγεῖσθε· καθὼς

τος αὐτοῦ· καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας κα ταφρονεῖς. ἀγνοῶη ὅ τι τὸ χρηστὸν τοῦ θυ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει. ἐνοῖς ἐστι δυσνόητά τι να· δοκεῖ τισιν ὁ παν σοφος παῦλος δυσχε ρῆ τινα λέγειν· τοθτέ στι δυσνόητα κατὰ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστό λων φωνήν· σοφίας γὰρ τῆς ἄνωθεν μεμέσ τωται ταῦτα. λαλεῖ γὰρ ἐν αὐτῶ χς. ἡ ὄν τως σοφία τοῦ πρς	καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς ἡμῶν Παῦ There seems to be an erasure on this line λος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῶι σοφίαν ἔγρα ψεν ὑμῖν· ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν οἷς ἐστι I think οἷς is a scribal error δυσνόητά τινα. ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρι κτοι στρεβλώσουσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γρα φὰς. πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν· ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες. φυ λάσσεσθε, ἵνα μὴ τῆι τῶν ἀθέσμων πλά νηι συναπαχθέντες. ἐκπέσητε τοῦ ἰδί ου στηριγμοῦ· αὐξάνοιτε δὲ ἐν χάριτι καὶ Note the use of the optative γνώσει τοῦ κυ ἡμῶν καὶ σρς Ιυ Χυ· αὐτῶι ἡ δόξα καὶ νῦν. καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος ἀμήν.

5 Ἐπιστολὴ Ἰωαννου A

5.1 Folio 46r

6 Ἰωαννου Ἐπιστολη Κθα Β

7 Ἐπιστολὴ Ἰωαννου Καθολικὴ Γ

8 Ἰουδας Ἐπιστολὴ Καθολικης

9 Ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους

10 Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους Α

11 Ἐπιστολὴ πρὸς Κορινθίους B

11.1 Folio 158v

12 Ἐπιστολὴ πρὸς Γαλάτας

The text and catena for this Epistle starts at 1:18. It would seem that two or three folios are missing that would contain

- Hypothesis
- Kephaliai
- Text and catena from 1:1 to 1:18

12.1 Text and Catenae

12.1.1 Folio 159r

<table>
<tr><td colspan="2">ἐπειδὴ οἱ ἐξ ιουδαίων πιστεύσαντες ἐκ ιλημ. ἐσκανδαλίζοντο εἴ τας περιτομῆν
κώλυει· τὸ δὲ παύλου κήρυγμα ἀνήρει τὴν περιτομὴν ὅπως αὐτοὺς ἀσκαν
δαλίστους τηρήσοι. κατ’ ἰδιαν αὐτοῖς ἀνέθετο τὸ κήρυγμα· τὸ εἰπεῖν δὲ τοῖς δο
κοῦσιν. οὐκ ἀναιροῦντος ἐστι τὸ ἐίναι τοὺς περῖ πέτρον μεγάλους· ἀλλ’ὡς ἄν τις ειποι
τοῖς οὖσι· τοῖς κορυφαιοις· οὐχ ἵνα δὲ ἐγὼ μάθω φησι μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔ(δ)ρα(μον)</td></tr>
<tr><td>(ἀνῆλ)θον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Πέτρον καὶ ἐπέ
μεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε·
ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον. εἰ μὴ Ἰά
κωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυ· ἃ δὲ γράφω
ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θυ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἔ
πειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ
τῆς Κιλικίας· ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῶι
προσώπωι ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας
ταῖς ἐν χωι· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι
ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει· καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐ
μοὶ τὸν θν· ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν
πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνα
βα συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον· ἀνέβην δὲ
κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ’ ἰδί
αν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω
ἢ ἔδραμον· ἀλλ’ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην
ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· [4] διὰ δὲ τοὺς
παρεισάκτους ψευδαδέλφους· οἵτινες πα
ρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν</td><td>τούτοις ἀνεθέμ(εν)
τὸ κήρυγμα. ἤδειν
γὰρ ἐξ ἀποκαλύψεως
τοῦ χυ. τὴν ἀκρίβει
αν τοῦ κηρύγματος·
ἀλλ’ ἵνα μάθωσιν οἱ
διστάζειν με τοῖς
περὶ πέτρον ὑπονοοῦν
τες. ὅτι οὐκ εἰς κενὸν
τρέχω ἢ ἔδραμον
ἀλλ’οὐδε τίτος φησι ἐλ
Β
ληνῶν τουτεστιν ἄκρο
βυστος. ἠναγκασθη
περιτμηθῆναι· οὐδὲ
ἐπειδὴ οἱ ψευδαδελ
φοι παρῆσαν. ἠναγκα
σαν τῖτον οἱ ἀπόστο
λοι περιτμηθῆναι·
ὅπερ ἦν δεῖγμα τοῦ
μὴ νόμοθετεῖν τοὺς
ἀμφὶ πέτρον τὴν
περιτομην· ψευδα
δελφοι δὲ ἦσάν τι
νες ἐν σχήματι ἀδελ
φῶν χριστιανῶν. πε
ριτομὴν κηρσσόν</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>τες· οὐχ ὡς οἱ περὶ πέ
τρον διὰ συγκατα
βασιν καὶ οἱ ἰσονομίαν.
ἀλλ᾽ὡς νόμον ἐκ δ(ι)
κοῦντες· καὶ οἱ μὲν ἀ**
γολοι. παρὰ ἰ(ου)δ(αι)
ο(ι)σ· τοῦτο μόνον συ
νε(χ)ώρουν· ἐκεῖνοι
καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι (π)ε
ριτομὴν ἐνομοθε
τοῦν. οὗτοι γᾶρ ἦσαν
οἱ γαλάτας διαθ(ορυ)
βοῦντες· οἱ μ(ὲν) γὰ(ρ)
ἀμφι πέτρον δ(η)λ(οῦν)
το συνεχώρουν τὴν</td></tr>
<tr><td colspan="2">περιτομὴν. ἵνα κατὰ μικρὸν ὑποκλέψωσι τῆς δουλείας τοῦ νόμου· οὗτοι δέ φησι. ἵνα κατὰ
δουλώσωσι τῶ νόμω· διὸ ἐπάγει· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῆ ὑποταγῆ· ὥστε τὸ διὰ. ἀντὶ
τοῦ καὶ τοι πρόσκειται· ὁ δὲ νοῦς οὕτως· οἱ ἀπόστολοι φησι οὐκ ἠνάγκασαν τὸν τῖτον περιτμηθῆναι καὶ
τοι τῶν παρεισάκτων ψευδαδέλφων ἀναφκαζόντων αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν·
περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰστὴν ἐν πίστει ζωήι.</td></tr>
</table>

12.1.2 Folio 159v

<table>
<tr><td colspan="2">ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι μεγάλων τῶν ἀμφὶ πέτρον φησι· τὸ δοκούντων. ἀντὶ τοῦ ὄντων·
ὁποῖοί ποτε ἦσαν· οἷον εἴτε εὐαρεστοῦντες θεω. εἴτε οὔ· διὰ τὸ συγχωρεῖν περιτομὴν· ἐγὼ φημι
οὐ διαφέρομαι· οἶδα γὰρ ὅτι λόγον ἕκαστος δώσει· καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς ὁ θς ἐρυθριάση διὰ τὸ εἶναι
κορυφαίους· πρόσωπον γὰρ θς ἀνου οὐ λαμβάνει· (ὡς) γὰρ ἐπειδὴ μεγάλοι εἰσὶ καὶ ἔξαρχοι· ὁ θς πρό
σωπον αὐτῶν ληψεται· καὶ οὐκ εἶπεν ὁποὶοί ποτε εἰσὶν. ἀλλ᾽ ἦσαν· δεικνὺς ὅτι καὶ αὐτοὶ λοιπὸν.</td></tr>
<tr><td>ἦσαν παυσάμενοι τοῦ
ὄντως κηρύτ(τ)ειν·
κατὰ τοσοῦτον φησι οὐ
δέν μοι διαφέρει τὰ
παρ᾽αὐτῶν. ὅτι τέως
τοῦ ἐμοῦ κηρύγματος
ἀκούσαντες. οὐδὲν ἢ
προσέθηκαν ἢ ἀφεῖλον·
ἀλλὰ καὶ συμέπνευσαν
καὶ συνεφώνησαν. τοῦ
το γάρ ἐστι τὸ δεξιὰς ἔ
δωκαν· δοκοῦντας δὲ.
οἷον τοὺς μεγαλους ὄν</td><td>ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν χωι ιυ, ἵνα ἡμᾶς καταδου
λώσωνται· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῆι
ὑποταγῆ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμεί
νη πρὸς ὑμᾶς. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί
τι· ὁποῖοί ποτὲ ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρό
σωπον θς ἀνου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δο
κοῦντες. οὐδὲν προσανέθεντο· ἀλλὰ τοὐναν
τίον· ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον
τῆς ἀκροβυστίας. καθὼς Πέτρος τῆς πε
ριτομῆς ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρωι εἰς ἀπο
στολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ
εἰς τὰ ἔθνη. καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖ
σάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δο</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>τας καὶ πᾶσι δοκοῦντας.
τοὺς περὶ πέτρον φησι·
Διελόμενοι φησι τὸ κήρυ
γμα. τοὺς πτωχοὺς ἀ
μερίστους ἔχομεν· πτω
χοὺς δὲ λέγει. τοὺς πα
ρὰ τῶν ἰδίων συμφυ
λετῶν μὴ πιστευσάν
των. διαρπαγέντας
διὰ τὴν εἰς χν πίστιν.
(ὥσ)τε μάχης· οὔτε κατα
γνώσεως ἦν. τὸ τὸν
παῦλον ἀντιστῆναι
τῶ πέτρω. ἀλλ᾽οἰκο
νομίας· ἐπειδὴ γὰρ
διὰ συγκατάβασιν
οἱ περὶ πέτρον ἐν ἵλημ
συνεχωροῦντο περι
τομὴν· κατὰ μικρὸν
βουλόμενοντοὺς ἐ
ξ ιουδαίων ἐπὶ τὸ τέ
λειον ἀγαγεῖν. ἐλθὼν
ὁ πέτρος εἰς ἀντιόχει</td>
<td>κοῦντες στῦλοι εἶναι. δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ
Βαρναβᾷ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη.
αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομην· μόνον τῶν πτω
χῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ
τοῦτο ποιῆσαι· ὁτε δὲ ἦλθεν Πέτρος εἰς Ἀντι</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">αν ἀχρι μὲν οὐδεὶς ἦν τῶν ἐξ ιουδίων ἄπιστος ἐκεῖ. ἀδιαφόρως μετὰ τῶν ἐξ εθνῶν πιστευ
σάντων συνήσθιεν· ὅτε δὲ παρεγένοντο· ἵνα μὴ αὐτοὺς σκανδαλίσῃ ἐτι ἀσθενεῖς ὄντας.
ὑπεστέλλετο συνεσθίειν ἔκείνοις· τὸν δὲ παῦλον φανερῶς ἀλλὰ μὴ κατιδιαν ἀντιστῆναι
αὐτῳ. οἰκονομίας ἦν· ἵνα οἱ ὁρῶντες ἐξ ιουδαίων πιστοὶ τὸν διδάσκαλον αὐτῶν πέτρον ἐγκα
(λ)ούμενον φανερῶς. τί δή ποτε μὴ συνεσθὶη τοῖς ἀκροβύστοις καὶ μὴ ἀντιλέγοντα. γνῶσιν ὡς
**χρειώδης λοιπὸν ἡ παρατήρησις τοῦ νόμον μετὰ τὴν πίστιν· ὅτι δὲ τοῦτο ὠκονόμητο. φα
(ν)ερῶς εἰς λόγους ἦλθεν ὁ παῦλος τῶ πέτρω. ἵνα οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ἀκούοντες. μεταθῶν
(τί) τῆ(ς) τοῦ νόμον παρατηρήσεως· ὡς εἴγε τὸ ἀληθὲς ἦν ὀργὴ. ἔδει κατ᾽ ἰδίαν αὐτοὺς διαλεχθῆναι
προς ἑαυτοὺς· κατεγνωσμένος δὲ ἦν ὁ πέτρος τῆ ἀληθεία· οὐ παρὰ τοῦ παυλου τοῦ τὴν οἰκονο
μίαν εἰδότος. ἀλλὰ παρὰ τῶν ἀγνοοῦντ(ων) τὸ οἰκονομούμενον· καὶ οἰομένων ὑποκρίνειν διὰ τὸ
(πρ)αγμα. (ὅ)τι ἀπόντωνμὲν τῶν ἐξ ιουδαίων πιστῶν συνήσθιε τοῖς ἔθνεσι. παρόντων δὲ οὐκετι·
(τὰ) τῆς πρὸς κηφᾶν ἀντιρρήσεως ὑπὲρ τῆς ἐν πίστει καὶ οὐκ ἐν νομω σριας.</td>
</tr>
</table>

12.1.3 Folio 160r

<table>
<tr>
<td>ὑπόκρισιν δὲ τὸ πρᾶγμα καλεῖ· ὁ γὰρ πέτρος συνυποκρίνεται ὡς ἁμαρτάνων ἵνα ἐν τῆ πρὸς
αὐτὸν ἐπιτμήσει διορθωθῶσιν· εἰ μὲν γὰρ τοῖς ἐξ ιουδαίων ὁ παῦλος ἐπέπληξεν· ἠγανά
κτησαν ἂν καὶ διέπτυσαν· οὐ γὰρ πολλὴν περὶ τούτου δόξαν εἶχον· νυνῖ δὲ τὸν διδάσκαλον</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">ὁρῶντες ἐπιτιμώμενον καὶ σιγῶντα. οὐ κστσφρονῆσαι οὔτε ἀντεῖπεῖν τοῖσ λεγομένοις εἶχον·
ὃ σύ φῃσι μὴ ποιῇς. μήτε ἄλλους ἀνάγκαζε· διατὶ δὲ μὴ εἶπεν τί τοὺς ἐκ περιτομῆς ἀναγκά</td></tr>
<tr><td>όχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῶι ἀντέστην, ὅτι
κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τι
νὰς ἀπὸ Ἰακώβου. μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθι
εν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑ
αυτὸν. φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ συ
νυπεκρίθησαν αὐτῶι καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥ
στε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῆι ὑ
ποκρίσει. ἀλλ’ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦ
σι πρὸ ἐστὶν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῶι
πέτρωι ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος
ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί
τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν· ἡμεῖς φύ
σει Ἰουδαῖοι. καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοὶ. εἰδό
τες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνος ἐξ ἔργων νόμου ἐ
ὰν μὴ διὰ πίστεως ιυ χυ, καὶ ἡμεῖς εἰς ιυ χυ ἐπιστεύ
σαμεν· ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χυ καὶ οὐ
κ ἐξ ἔργων νόμου· διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔρ
γων νόμου πᾶσα σάρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαι</td>
<td>ζεις ἰουδαΐζειν· καὶ γὰρ
δι’ἐκείνους ταῦτα δι
ελέγετο καὶ ἀκολουθίαν
εἶχεν οὕτω λεχθῆναι·
ἀλλ’ ἵνα δείξῃ τῶν ἰδί
ων κήδεσθαι μαθητῶν
τῶν ἐξεθνῶν. ὅπως
μὴ ἀνακαλυφθῇ ἡ οἰ
κονομία. δι’ ἣν ἡ ἔγκλης
τὸ φύσει. ἀντὶ τοῦ ἄνω
θεν καὶ ἐκ προγόνων φῄς;
ἤτοι διὰ τῆν ἐν αὐτῶ
ἐπάχθειαν· ἔργα δὲ
λέγει τοῦ νόμου. τὰ πε
ρί σαββάτου καὶ περιτο
μῆς καὶ γονορρυοῦς καὶ
λεπροῦς καὶ θυσιῶν καὶ περ
ριραντιρίων. ἅπερ ἴ
διαν ἡτοῦ νόμου· τού
των δὲ. ἡ μὲν παρά
βασις, ἁμαρτία ἦν· ἡ
δὲ φυλακὴ. οὐ δικαιο
σύνης τελείας κατόρ
θωσις· ταῦτα γὰρ. ἑ
τέρων αἰνίγματα·
ἰουδαίοις δὲ ὅμως κα
τ’ ἐκεῖνον ἥρμοτ(τ)ε τὸν
καιρόν
εἰ δὲ βουλόμενοί φησι
διᾶ χυ δικαιωυῆναι.
εὑρέθημεν ἁμαρτωλοὶ
τῶ τὸν νόμον καταλι
πεῖν. ἄρα ὁ χς ἡμῖν ἁ
μαρτίας γέγονε πρόξε
νος· εἶτα τὸ ἄτοπον
τῆ ἀπαγορεύσει ἀνεῖ
λεν. εἰπὼν μῆτε γένοιτο</td></tr>
</table>

12.1.4 Folio 160v

<table>
<tr><td colspan="2">κατελύσαμέν φησι τὸν νόμον. τῷ ἐάσαι αὐτὸν καὶ χω προσδραμεῖν· ἐὰν πάλιν αὐτὸν ἱστᾶν ἐπιχειροῦ
μεν. κατ’ αὐτὸ τοῦ παραβάται ἐσμὲν· ὅτι τὰ παρημῶν λυθέντα. ἱστᾶν πάλιν ἐπιχειροῦμεν· ἐκ
γὰρ τοῦ πάλιν πείθεσθαι τῷ νόμῳ. Δεικνύω. ὅτι ὡς παραβάτης αὐτὸν τὸ πρῶτον εἴασα χω ἐπίστευσα.
διὰ τοῦ νόμου τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀπέθανον τῷ νόμῳ φησι. πῶς οὖν ὁ νεκρωθεὶς και ἀνενεργήτως ἔ
χων πρὸς αὐτὸν. φυλάξω αὐτόν. ἢ διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ. καὶ τῶν ἐν αὐτῷ δυσχερῶν παρατηρήσεων.
νεκρὸς γέγονα τῇ ἁμαρτίᾳ δι’ αὐτοῦ· ἄρ’ οὖν τὸν ἀποκτείναντα φυλάξαι ἄξιον; ἤτοι αὐτῷ τῷ νό</td></tr>
<tr><td>μῳ πεισθεὶς. νεκρὸν
ἐμαυτὸν τῷ νόμῳ κα
τέστησα ὁ μόμος γάρ μοι
τὸν χν προεμήνυσε· καὶ
ἐκείνῳ μέν εἰμι νεκρὸς
οὐκέτι γὰρ πολιτεύομαι
κατ’ ἐκείνον. τοῖς δὲ
τούτου δόγμασιν ἕπομαι.
μόνον φησι τῆν νοητὴν
ζωῆν διὰ τὸν χν ζῶ. ἀλ
λὰ καὶ τῆν αἰσθητήν· ὑπὸ
γὰρ ἀπόφασιν ὄντες δι
ὰ τὸν νόμον. ἢ μέλλο
μεν σαρκικῶς ἀποθνή
σκειν ὡς ἐπὶ τοῦ κατα
κλυσμοῦ· ὁ δὲ χς ἡμᾶς
τῆς ἀρᾶσ τοῦ νόμου λυ
τρωσάμενος. ζῆν ἐ
ποίησε· πῶς οὖν πάλιν
ὑποστρέψωμεν πρὸς
τὸν μόμον;
(οὐκ) ἀθετῶ φησι τῆν χάριν
τοῦ θυ. ὡς οἵ γε ἔτι καὶ νῦν
τοῦ νόμου ἐχόμενοι. ἀ
θετοῦσι τὴν διὰ χυ χάριν.
ἀθετεῖν δέ ἐστι. τὸ ἀπι
στεῖν· τὸ εὐτελίζειν καὶ δι
απαίζειν· εἰ γὰρ ὁ νόμος
φησι σωζειν καὶ δικαιοῦν
ἰσχύες. ὁ χς μάτην ἀπέ
θανε. δια τοῦτο γὰρ πα
ρέδωκεν ἑαυτὸν ὡς
τοῦ νόμου μὴ ἰσχύοντος.
ἵνα αὐτοὺς σώσῃ διὰ</td>
<td>ωθῆναι ἐν χωι εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
χς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἃ κα
τέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ. παραβάτην
ἐμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμωι ἀ
πέθανον. ἵνα θωι ζήσω. χωι συνεστρωμαι· ζῶ δὲ οὐ
κέτι ἐγώ. ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χς· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί. ἐν πί
στει ζῶ τῆι τοῦ υἱοῦ τοῦ θυ τοῦ ἀγαπήσαντόσμε. καὶ
παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ· οὐκ ἀθετῶ τὴν
χάριν τοῦ θυ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα χς
δωρεὰν ἀπέθανεν· ὦ ἀνόητοι Γαλάται· τίς
ὑμᾶς ἐβάσκανε τῆι ἀληθείαι μὴ πείθεισθαι· οἷς
κατ’ ὀφθαλμοὺς ις χσ προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐστρωμέ
νος· τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ’ ὑμῶν· ἐξ ἔργων
νόμου τὸ πνα ἐλάβετε. ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως· οὕτως
ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνι. νῦν σαρκὶ ἐπι
τελεῖσθε· τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. ὁ
οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις
ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου. ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὡς
εἴτε σώζει ὁ νόμος. πε
ριτ(τ)ὸς ὁ θάνατος τοῦ κυ.
τω γὰρ ἐπιστεύσατε φησι.
ὡς αὐτὸν τοῦ χυ τὸν στρν
θεασάμενοι.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">ἃ τῶν ἐν νόμω ἔργων· πνα ἅγιον φησι ἐλάβετε· καὶ τοσαῦτας δυνάμεις καὶ σημεῖα ἐποιήσατε. ἢ διὰ
τῆς πίστεως· εὔδηλον ὅτι διὰ τῆς πίστεως· ἐπεὶ μὴ ὅτε τοῦ νόμου εἴχεσθε πης ἦτε ἠξιωμένοι;
(όπ)ῶς οὖν ἀφέντες τὴν πίστιν. ἔχεσθε πάλιν τοῦ νόμου·. πνα τὴν χάριν ἐκάλεσε· σάρκα δὲ. τὴν
(κα)τὰ νόμον πολιτείαν. ὁ ἐπιχορηγῶην (φασι) ὑμῖν τὸ πνα θς καὶ ἐνεργῶν· τουτέστιν ἐργαζόμενος
***νάμεις σημείων ἐν ὑμῖν. διὰ τὰ ἐκ νόμου ἔργα τα[θτα ποιεῖ φασι. ἢ διὰ τὴν εἰς χν πίστιν· εὔδολον ὅτι
διὰ ταύτην· μάλιστα μὲν οὖν ἐξ ὧν ἐπετελέσατε σημείων. ὀφείλετε γνῶναι ὅτι ἡ δύναμις ἐστὶ τῆς
πίστεως· πλὴν. καὶ πρὸς τὸν προπάτορα ἀβραὰμ ἀπίδετε. ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκπίατεως ἐδικαιώθη.
ὅτι διὰ μίστεως ὁ ἁγγιασμὸς. καὶ οὐ διὰ νόμου.</td></tr>
</table>

12.1.5 Folio 161r

<table>
<tr><td colspan="2">τὸ ἐν εὐλογήθσονται ἐν σοὶ. ἀντὶ τοῦ ἐν τῶ σπέρματί σου. φησι ὅσ ἐστι χς· δύναται δὲ τὸ ἐν σοὶ.
καὶ διὰ τὴν ἀπ᾽αυτοῦ πίστιν νοεῖσθαι· ἢ τὸ ἐν σοὶ. ἀντὶ τοῦ κατὰ μίμησίν σου καὶ ὁμοιότητα.
ὅσοι εἰσὶ φησι ἐχόμενοι τοῦ νόμου. ἐπικατάρατοί εἰσι· διὰ τὸ μὴ ἰσχύειν πληροῦν τὸν νόμον.
γέγονέ φησι ἐπικατάρατος βουληθεὶς ὁ χς. ἱνα εἰστὰ ἔθνη τὰ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἀβραᾶμ γένηται διὰ
τοῦ χυ· σπέρμα γὰρ αὐτοῦ ὁ χς. φησι γάρ· ὅτι ἐν τῶ σπέρματί σου ἐνευλογηθονται πάντα ἔ</td></tr>
<tr><td>ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῶι θεῶι, καὶ ἐλογίσθη αὐτῶι εἰς
δικαιοσύνην· γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστε
ως, οὗτοί εἰσιν υἱοί ἀβραάμ· προϊδοῦσα δὲ ἡ γρα
φὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θς, προ
ευηγγελίσατο τῶι Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθή
σονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη· ὥστε οἱ ἐκ πί
στεως εὐλογοῦνται σὺν τῶι πιστῷ ἀβραάμ· ὅσοι γὰρ ἐξ ἔρ
γων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται
γὰρ· ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν
πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῶι βιβλίωι τοῦ νόμου
τοῦ ποιῆσαι αὐτά· ὅτι δὲ ἐν νόμωι οὐδεὶς δικαι
οῦται παρὰ τῶι θωι δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πί
στεως ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως.
ἀλλ᾽ ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνος. ζήσεται ἐν αὐτοῖς.
χς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου·
γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· γέγραπται γὰρ·
ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·
ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ ἀβραὰμ γένηται
ἐν χωι ιυ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνς λάβωμεν</td><td>θνη.
ἐπειδὴ φησι ἐπηγγείλα
το ὁ θς τῶ ἀβραὰμ δι
ὰ τοῦ σπερματος αὐτοῦ
εὐλογεῖσθαι τὰ ἔθνη.
σπέρμα δὲ τοῦ ἀβραὰμ
τὸ κατὰ σάρκα ὁ χς. ὁ δὲ
νόμος ἐδόθη· μετὰ υλ
ἔτη· εἰ τοίνυν ὁ νόμος
χαρίζεται τὰς εὐλογίας
καὶ τὴν δικαιοσύνην. ἡ
ἐπαγγελία καὶ ἡ διαθή
κη τοῦ θυ ἡ πρὸς ἀβρα
ὰμ. ἄκυρος γίνεται· εἰ
τα φησι. ανου μὲν οὐδεὶς
ἀθετεῖ διαθήκην, τοῦ
δὲ θυ ἀκυροῦται ἡ δια
θήκη; καὶ ταῦτα πολὺν
χρόνον κρατήσασα υλ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>διὰ τῆς πίστεως· ἀδελφοί, κατὰ ἄνον λέγω· ὅ</td><td>ἔτη. εἰ γὰρ ἐπηγγείλα
το μὲν ἐκείνη εὐλογεῖν
διὰ τοῦ χυ εὐλογεῖ.
ἄρα ἀκυροῦται ἡ δια
θήκη τοῦ θυ ἡ πρὸς ἀ
βραὰμ.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ὅτι ἀβραὰμ ἐκ πίστεως δικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν
ὅτι ὁ νόμος δικαιοῖ. ἀλλ’ ἐλέγχει καὶ κατάραν ἐπιτι
θησιν ἣν λύει ὁ χς.</td></tr>
</table>

12.1.6 Folio 161v

<table>
<tr><td colspan="2">ὡς ἐξ ἀντιθέσεως εἰρηται αὐτῶ· τί οὖν ὁ νόμος ἐδόθη φησι εἰ σῶσαι οὐκ ἰσχύει· οὐκ εἰκῆ ἐδόθη
φησι. ἀλλ’ἱνα μὴ παραβαίνηται τὸ δοκοῦν τῶ θω· ἵνα κἂν ὀλίγας πλημμελείας κωλύη· καλῶς
οὖν τὸ προσετέθη. ἵνα δείξη τὸν νόμον τὰ μὴ ὄντα πρωτότυπον ὥσπερ αἱ ἐπαγγελίαι διὸ
*κεὶς ἀπέραν τόν φησι ἐδόθη. ἀλλ’ἄχρις οὗ ἔλθη ὁ χς ᾧ ἐπήγγελται ἐν εὐλογεῖν πάντα τὰ ἔθνη·
ἐδόθη δὲ ὁ νόμος διακομισθεὶς καὶ διαταγεὶς διὰ μέσων ἀγγέλων ἢ τῶν ἱερέων. ἢ ὄντως</td></tr>
<tr><td>ἀγγέλων. διὰ χειρὸς
μεσίτου τουτέστι
τοῦ χυ· ὁ οὖν δεδωκὼς
καὶ ἀνελεῖν ἐξουσίαν
ἔχει. μεσίτην δὲ τὸν
χν καλεῖ. διὰ τὸ μεσι
τευσαι τῶ πρι τοὺς
ανους πρὸς φιλίαν·
καὶ ἀποκαταλλάξαι ἡ
μᾶς προς θν ἐκπολε
μωμένους.
Ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστι·
μωσῆς μὲν ἐμεσιτευ
σεν ἑνι μόνον ἔθνει
πρὸς τὴν δόσιν τοῦ
νόμου. δεῖ δὲ τὸν ἀ
ληθῶς μέλλοντα με
σιτεύειν πρὸσ τὸν τῶν
πάντων ἐθνῶν ἕνα
θν· οὐχ ὑπερ ἑνὸς ἔ
θνους. ἀλλ’ ὑπὲρ πάν
των κοινῆ τὴν μεσι
τείαν ποιήσασθαι. ἐ
πειδὴ καὶ πάντων τῶν</td><td>Μὲν ἐμεσιτευμως ἀνου κεκυρωμένην διαθήκην. οὐδεὶς ἀ
θετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῶι δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέ
θησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῶι σπέρματι αὐτοῦ· οὐ
λέγει καὶ τοῖς σπέρμασιν ὡς ἐπὶ πολλῶν. ἀλλ’ ὡς ἐ
φ’ ἑνός· καὶ τῶι σπέρματί σου, ὅς ἐστι χς· τοῦτο δὲ
λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θυ
εἰς χν· ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγο
νὼς νόμος. οὐκ ἀκυροῖ εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐ
παγγελίαν· εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐ
κέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῶι δὲ Ἀβραὰμ δι’ ἐπαγγελίας κε
χάρισται ὁ θς. τί οὖν· ὁ νόμος τῶν παραβάσεων
χάριν προσετέθη. ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ὃ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι’ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.
ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θς εἷς ἐστιν. ὁ οὖν
νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θυ; μὴ γένοιτο.
εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζῳοποιῆσαι.
ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη· ἀλλὰ συνέ
κλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγ</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>ἐθνῶν εἰς εστι θς· εἵ
η δ’ ἂν οὗτος οὐ ψιλὸς
ανος οἷος ὁ μωσῆς.
ἀλλὰ χς ὁ υς τοῦ θυ.
θς τε ὢν ὁ αὐτὸς ἅμα
καὶ ανος· καὶ τῇ συγγενεί
α τῇ πρὸς ἑκάτερον.
εἰς ἐν συνάγων ἐν
ἑαυτῷ τὰ ἑκάτερα.
εἰ γὰρ αἱ ἐπαγγελία
φασι εὐλόγουν· ὁ δὲ
νόμος ἐπικαταρά
τους ποιεὶ. ἄρα ὁ νό</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">μος κατα τῶν ἐπαγγελίῶν τοῦ θυ ἐδόθη· τοῦτέστιν εἰς τὸ ἐμποδίσαι αὐταῖς τοῦ εὐλο
γῆς (αἷς) ταύτην οὖν κωλύει τὴν ἀντίθεσιν. τοῖς τε ἑξῆς καὶ τῇ ἀπαγορεύσει εἰπὼν μὴ τένοιτο.
(τὸ) συνέκλεισεν. ἀντί τοῦ ἤλεγξε τέθεικε. διηλεγξε φησι ἡ θεία γραφὴ καὶ τοὺς προκό
μους τοὺς ἐν νόμῳ· τοὺς μὲν τὸν τῆς φυσεως. τοὺς δὲ τὸν μωσαϊκὸν παραβαίνον,
*ρας νόμον· ἀλειφάρμακον δὲ, τούτοις τε κακείνοις· τὴν ἐπηγγελμένην διὰ τῆς
πίστεως ιυ χυ προσενήνοχε σριαν.
ὅτι οὐκ ἐκ νόμον ἀλλ’ ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά· ὁ δὲ νόμος πα
ρασκευαστὴς δι’ἐλέγχου.</td></tr>
</table>

12.1.7 Folio 162r

<table>
<tr><td colspan="2">πρὸ τοῦ ἐλθεῖν φησι τὴν πίστιν</td></tr>
<tr><td>ἐπαγγελία ἐκ πίστεως ιυ χυ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι·
πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν. ὑπὸ νόμον ἐφρου
ρούμεθα. συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν
πίστιν ἀποκαλυφθῆναι· ὥστε ὁ νόμος παι
δαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς χν, ἵνα ἐκ πίστεως
δικαιωθῶμεν· ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέ
τι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν· πάντες γὰρ υἱοὶ
θυ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν χωι ιυ· 27 ὅσοι γὰρ εἰς χν
ἐβαπτίσθητε. χν ἐνεδύσασθε· οὐκ ἔνι ιουδαῖ
ος οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος·
οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς
ἐστε ἐν χωι ιυ. εἰ δὲ ὑμεῖς χυ, ἄρα τοῦ ἀβραὰμ
σπέρμα ἐστέ, κατ’ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. λέ
γω δέ, ἐφ’ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός
ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κς πάντων ὤν, ἀλ
λ’ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους. ἄχρι τῆς</td><td></td></tr>
</table>

προθεσμίας τοῦ πρς· οὕτως καὶ ἡμεῖς· ὅτε ἦμεν νήπιοι. ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. ἐξαπέστειλεν ὁ θς τὸν υν αὐτοῦ, γενό μενον ἐκ γυναικός. γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα	

12.1.8 Folio 162v

	τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράση. ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀ πολάβωμεν. ὅτι δέ ἐστε υἱοί. ἐξαπέστειλεν ὁ θς τὸ πνμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν κρά ζον· αββα ὁ πηρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλ’ υς· εἰ δὲ υς, καὶ κληρονόμος θυ διὰ χυ· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θν. ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει μὴ οὖσι θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θυ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα. οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέ λετε· ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυ (καιροὺς καὶ above the line) τούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς μή πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. γίνεσθε ὡς ἐγώ. ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς· ἀδελφοί· δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· οἴ δατε δὲ ὅτι δι’ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελι σάμην ὑμῖν τὸ πρότερον· καὶ τὸν πειρασμόν μου τὸν ἐν τῆι σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξε πτύσατε. ἀλλ’ ὡς ἄγγελον θυ ἐδέξασθέ με, ὡς χν ιν. τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν· μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν· ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν

12.1.9 Folio 163r

ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι· ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν· ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ κα λῶς. ἀλλ’ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν. ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε· καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῶι πάν τοτε· καὶ μὴ μόνον ἐν τῶι παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς· τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω ἄχρις οὗ μορφω θῇ χς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς	

ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν· λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι· τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε· γέγραπται γὰρ ὅτι ἀ βραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας· ἀλλ’ ὁ μὲν ἐκ τῆς παι δίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας· ἅτινά ἐστιν ἀλ ληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶ εἰς δουλείαν γεννῶ σα. ἥτις ἐστὶν ἀγάρ. τὸ γὰρ ἀγὰρ σινᾶ ὄρος ἐστὶν	

12.1.10Folio 163v

	ἐν τῆι ἀραβίαι· συστοιχεῖ δὲ τῆι νῦν ιλήμ. δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω ιλήμ ἐ λευθέρα ἐστίν. ἥτις ἐστὶν μηρ παντων ἡμῶν· γέ γραπται γάρ. εὐφράνθητι, στεῖρα ἡ οὐ τίκτου σα· ῥῆξον καὶ βόησον, ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον. ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα· ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν· ἀλλ’ ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνα, οὕτως καὶ νῦν· ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή· **ἔκβα** **λε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ** **κληρονομήσῃ ὁ υς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱ** **οῦ** τῆς ἐλευθέρας· ἄρα ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας· τῆι ἐλευθερίᾳ οὖν ἧι χς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε· στήκετε· καὶ μὴ πάλιν ζυγῶι δουλείας ἐνέχεσθε· ἴδε ἐγὼ παῦλος λέγω ὑμῖν· ὅτι ἐὰν περιτέμνη σθε. χς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνωι περιτεμνομένωι ὅτι

12.1.11Folio 164r

ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. κατηρ γήθητε ἀπὸ τοῦ χυ. οἵτινες ἐν νόμωι δικαι	

οὖσθε. τῆς χάριτος ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ πνι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀ πεκδεχόμεθα· ἐν γὰρ χωι ιυ Ἰησοῦ οὔτε περιτο μή τι ἰσχύει. οὔτε ἀκροβυστία. ἀλλὰ πίστις δι’ ἀγάπης ἐνεργουμένη· ἐτρέχετε καλῶς. τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῆι ἀληθείαι μὴ πείθε σθαι· ἡ πεισμονὴ. οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ· ἐγὼ πέ ποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κωι. ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρο νήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ἦι. ἐγὼ δέ, ἀδελφοί· εἰ περι τομὴν ἔτι κηρύσσω. τί ἔτι διώκομαι· ἄρα κα τήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ στρου. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς· ὑμεῖς γὰρ ἐπ’ ἐλευθερίαι ἐκλήθητε, ἀδελ φοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν	

12.1.12Folio 164v

	τῆι σαρκί. ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλ λήλοις· ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγωι πληροῦ ται, ἐν τῶι ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑ αυτόν· εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε. βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. λέγω δέ, πνι περιπατεῖτε. καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε· ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνς. τὸ δὲ πνα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦ τα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις. ἵνα μὴ ἃ ἂν θέ λητε ταῦτα ποιῆτε· εἰ δὲ πνι ἄγεσθε. οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον· φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρ κός· ἅτινά ἐστιν μοιχεία· πορνεία· ἀκαθαρ σία· ἀσέλγεια· εἰδωλολατρία· φαρμακεία· ἔχθραι· ἔρις· ζῆλος· θυμοί· ἐριθίαι· διχοστασίαι· αἱρέσεις· φθόνοι· φονοι· μέθαι· κῶμοι καὶ τὰ ὅ μοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν. καθὼς καὶ προ εἶπον· ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλεί αν θυ οὐ κληρονομήσουσιν. ὁ δὲ καρπὸς τοῦ

12.1.13Folio 165r

πνς ἐστιν ἀγάπη· χαρὰ· εἰρήνη· μακροθυμία· χρη στότης· ἀγαθωσύνη· πίστις· πραότης· ἐγ κράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος. οἱ δὲ τοῦ χυ τὴν σάρκα ἐστρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. εἰ ζῶμεν πνι, πνι καὶ στοιχῶμεν. μὴ γινώμεθα κενόδο ξοι· ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθο νοῦντες· ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνος ἔν τινι παραπτώματι. ὑμεῖς οἱ πνικοὶ κα ταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνι πραότητος· σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς· ἀλλή λων τὰ βάρη βαστάζετε καὶ οὕτως ἀναπλη ρώσετε τὸν νόμον τοῦ χυ. εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν. ἑαυτόν φρεναπατᾷ· τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορ τίον βαστάσει. κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχού μενος τὸν λόγον τῶι κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν	

12.1.14Folio 165v

	ἀγαθοῖς. μὴ πλανᾶσθε· θς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνος, τοῦτο καὶ θερίσει· ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ. ἐκ τῆς σαρ κὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνα ἐκ τοῦ πνς θερίσει ζωὴν αἰώνιον· τὸ δὲ κα λὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίωι θερίσωμεν μὴ ἐκλυόμενοι· ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν. ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸ πάντας· μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως· ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμ μασιν ἔγραψα τῆι ἐμῆι χειρί· ὅσοι θέλουσιν εὐ προσωπῆσαι ἐν σαρκί. οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῶι στρωι

	τοῦ χυ μὴ διώκονται. οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνό μενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν ἀλλὰ θέλου σιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι. ἵνα ἐν τῆι ὑμε τέραι σαρκὶ καυχήσωνται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοι το καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῶι στρῶι τοῦ κυ ἡμῶν

12.1.15Folio 166r

ιυ χυ, δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐστρωται κἀγὼ τῶι κόσμωι. ἐν γὰρ χωι ιυ. οὔτε γὰρ περιτομή τί ἰσχύ ει οὔτε ἀκροβυστία ἀλλὰ καινὴ κτίσις· καὶ ὅσοι τῶι κανόνι τούτωι στοιχήσουσιν· εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἔλεος καὶ ἐπὶ τὸν ϊηλ τοῦ θυ· τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ κυ ιυ. ἐν τῶι σώματί μου βαστάζω. ἡ χάρις τοῦ κυ ἡμῶν ιυ χυ με τὰ τοῦ πνς ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.	

12.2 Text of the Epistle

12.3 Text of the Catena

Folio 159r

A Ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἰουδαίων πιστεύσαντες ἐκ Ἰεροθσαλημ. ἐσκανδαλίζοντο εἴ τας περιτομῆν κώλυει· τὸ δὲ Παύλου κήρυγμα ἀνῄρει τὴν περιτομὴν ὅπως αὐτοὺς ἀσκανδαλίστους τηρήσοι. κατ᾽ ἰδιαν αὐτοῖς ἀνέθετο τὸ κήρυγμα· τὸ εἰπεῖν δὲ τοῖς δοκοῦσιν. οὐκ ἀναιροῦντος ἐστι τὸ εἶναι τοὺς περὶ Πέτρον μεγάλους· ἀλλ᾽ὡς ἄν τις εἴποι τοῖς οὖσι· τοῖς κορυφαιοις· οὐχ ἵνα δὲ ἐγὼ μάθω φησι μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔ(δ)ρα(μον) τούτοις ἀνεθέμ(εν) τὸ κήρυγμα. ᾔδειν γὰρ ἐξ ἀποκαλύψεως τοῦ χριστοῦ. τὴν ἀκρίβειαν τοῦ κηρύγματος· ἀλλ᾽ ἵνα μάθωσιν οἱ διστάζειν με τοῖς περὶ πέτρον ὑπονοοῦντες. ὅτι οὐκ εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔ(δ)ρα(μον)

B Ἀλλ᾽ οὐδε Τίτος, φησι, Ἑλληνῶν τουτεστιν ἄκροβυστος, ἠναγκασθη περιτμηθῆναι· οὐδὲ ἐπειδὴ οἱ ψευδάδελφοι παρῆσαν. ἠναγκασαν τῖτον οἱ ἀπόστολοι περιτμηθῆναι· ὅπερ ἦν δεῖγμα τοῦ μὴ νόμοθετεῖν τοὺς ἀμφὶ πέτρον τὴν περιτομην· ψευδάδελφοι δὲ ἦσάν τινες ἐν σχήματι ἀδελφῶν χριστιανῶν. περιτομὴν κηρυσσόντες· οὐχ ὡς οἱ περὶ Πέτρον διὰ συγνκαταβασιν καὶ οἱ ἰσονομίαν. ἀλλ᾽ὡς νόμον ἐκδ(ι)κοῦντες· καὶ οἱ μὲν ἀ*γολοι. παρὰ ἰ(ου)δ(αι)ο(ι)ς· τοῦτο μόνον συνε(χ)ώρουν· ἐκεῖνοι καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι (π)εριτομὴν ἐνομοθετοῦν. οὗτοι γᾶρ ἦσαν οἱ γαλάτας διαθ(ορυ)βοῦντες· οἱ μ(ὲν) γὰ(ρ) ἀμφι Πέτρον δ(η)λ(οῦν)το συνεχώρουν τὴν περιτομὴν. ἵνα κατὰ μικρὸν ὑποκλέψωσι τῆς δουλείας τοῦ νόμου· οὗτοι δέ φησι. ἵνα κατὰ δουλώσωσι (τῷ) νόμ(ῳ)· διὸ ἐπάγει· οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τη ὑποταγῆ· ὥστε τὸ διὰ. ἀντὶ τοῦ καὶ τοι πρόσκειται· ὁ δὲ νοῦς οὕτως· οἱ ἀπόστολοι φησι οὐκ ἠνάγκασαν τὸν τίτον περιτμηθῆναι καὶ τοι τῶν παρεισάκτων ψευδαδέλφων ἀναγκαζόντων αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν·

B περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰστὴν ἐν πίστει ζωῇ.

Folio 159v

A Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι μεγάλων τῶν ἀμφὶ Πέτρον φησι· τὸ δοκούντων. ἀντὶ τοῦ ὄντων· ὁποῖοί ποτε ἦσαν· οἷον εἴτε εὐαρεστοῦντες θεῳ. εἴτε οὔ· διὰ τὸ συγχωρεῖν περιτομὴν; ἐγὼ φησι οὐ διαφέρομαι· οἶδα γὰρ

ὅτι λόγον ἕκαστος δώσει· καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐρυθριάση διὰ τὸ εἶναι κορυφαίους· πρόσωπον γὰρ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· (ὡς) γὰρ ἐπειδὴ μεγάλοι εἰσὶ καὶ ἔξαρχοι· ὁ θεὸς πρόσωπον αὐτῶν λήψεται· καὶ οὐκ εἶπεν ὁποὶοί ποτε εἰσὶν. ἀλλ' ἦσαν· δεικνὺς ὅτι καὶ αὐτοὶ λοιπὸν. ἦσαν παυσάμενοι τοῦ ὄντως κηρύτ(τ)ειν·

Β Κατὰ τοσοῦτον φησι οὐδέν μοι διαφέρει τὰ παρ'αὐτῶν. ὅτι τέως τοῦ ἐμοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες. οὐδὲν ἢ προσέθηκαν ἢ ἀφεῖλον· ἀλλὰ καὶ συνέπνευσαν καὶ συνεφώνησαν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δεξιὰς ἔδωκαν· δοκοῦντας δὲ. οἷον τοὺς μεγάλους ὄντας καὶ πᾶσι δοκοῦντας. τοὺς περὶ Πέτρον φησι·

Γ Διελόμενοι φησι τὸ κήρυγμα. τοὺς πτωχοὺς ἀμερίστους ἔχομεν· πτωχοὺς δὲ λέγει. τοὺς παρὰ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν μὴ πιστευσάντων. διαρπαγέντας διὰ τὴν εἰς χριστὸν πίστιν.

Δ (Ὥσ)τε μάχης· οὔτε καταγνώσεως ἦν. τὸ τὸν Παῦλον ἀντιστῆναι τῷ Πέτρῳ. ἀλλ'οἰκονομίας· ἐπειδὴ γὰρ διὰ συγκατάβασιν οἱ περὶ πέτρον ἐν Ἰερυσαλημ συνεχωροῦντο περιτομὴν· κατὰ μικρὸν βουλόμενον τοὺς ἐξ Ἰουδαίων ἐπὶ τὸ τέλειον ἀγαγεῖν. ἐλθὼν ὁ Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν ἀχρι μὲν οὐδεὶς ἦν τῶν ἐξ Ἰουδίων ἄπιστος ἐκεὶ. ἀδιαφόρως μετὰ τῶν ἐξ εθνῶν πιστευσάντων συνήσθιεν· ὅτε δὲ παρεγένοντο· ἵνα μὴ αὐτοὺς σκανδαλίσῃ ἐτι ἀσθενεῖς ὄντας. ὑπεστέλλετο συνεσθίειν ἔκείνοις· τὸν δὲ Παῦλον φανερῶς ἀλλὰ μὴ κατ' ἰδιαν ἀντιστῆναι αὐτῳ. οἰκονομίας ἦν· ἵνα οἱ ὁρῶντες ἐξ Ἰουδαίων πιστοὶ τὸν διδάσκαλον αὐτῶν Πέτρον ἐγκα(λ)ούμενον φανερῶς. τί δή ποτε μὴ συνεσθίη τοῖς ἀκροβύστοις καὶ μὴ ἀντιλέγοντα. γνῶσιν ὡς **χρειώδης λοιπὸν ἡ παρατήρησις τοῦ νόμον μετὰ τὴν πίστιν· ὅτι δὲ τοῦτο ὠκονόμητο. φα(ν)ερῶς εἰς λόγους ἦλθεν ὁ Παῦλος τῶ Πέτρω. ἵνα οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ἀκούοντες. μεταθῶν (τί) τῆ(ς) τοῦ νόμον παρατηρήσεως· ὡς εἴγε τὸ ἀληθὲς ἦν ὀργὴ. ἔδει κατ' ἰδίαν αὐτοὺς διαλεχθῆναι προς ἑαυτοὺς· κατεγνωσμένος δὲ ἦν ὁ Πέτρος τῇ ἀληθείᾳ· οὐ παρὰ τοῦ Παυλου τοῦ τὴν οἰκονομίαν εἰδότος. ἀλλὰ παρὰ τῶν ἀγνοοῦντ(ων) τὸ οἰκονομούμενον· καὶ οἰομένων ὑποκρίνειν διὰ τὸ (πρ)αγμα. (ὅ)τι ἀπόντων μὲν τῶν ἐξ Ἰουδαίων πιστῶν συνήσθιε τοῖς ἔθνεσι. παρόντων δὲ οὐκετι·

Γ (τὰ) τῆς πρὸς Κηφᾶν ἀντιρρήσεως ὑπὲρ τῆς ἐν πίστει καὶ οὐκ ἐν νομῳ σωτερίας.

Folio 160v

ὑπόκρισιν δὲ τὸ πρᾶγμα καλεῖ· ὁ γὰρ Πέτρος συνυποκρίνεται ὡς ἁμαρτάνων ἵνα ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐπιτμήσει διορθωθῶσιν· εἰ μὲν γὰρ τοῖς ἐξ Ἰουδαίων ὁ Παῦλος ἐπέπληξεν· ἠγανάκτησαν ἂν καὶ διέπτυσαν· οὐ γὰρ πολλὴν περὶ τούτου δόξαν εἶχον· νυνῒ δὲ τὸν διδάσκαλον ὁρῶντες ἐπιτιμώμενον καὶ σιγῶντα. οὐ κτσφρονῆσαι οὔτε ἀντεῖπεῖν τοῖσ λεγομένοις εἶχον·

Α Ὃ σύ φῃσι μὴ ποιῇς. μήτε ἄλλους ἀνάγκαζε· διατὶ δὲ μὴ εἶπεν τί τοὺς ἐκ περιτομῆς ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν· καὶ γὰρ δι'ἐκείνους ταῦτα διελέγετο καὶ ἀκολουθίαν εἶχεν οὕτω λεχθῆναι· ἀλλ' ἵνα δείξῃ τῶν ἰδίων κήδεσθαι μαθητῶν τῶν ἐξεθνῶν. ὅπως μὴ ἀνακαλυφθῆ ἡ οἰκονομία. δι' ἣν ἡ ἔγκλης

Β Τὸ φύσει. ἀντὶ τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐκ προγόνων φησί.

Γ Ἤτοι διὰ τῆν ἐν αὐτῷ ἐπάχθειαν· ἔργα δὲ λέγει τοῦ νόμου. τὰ περί σαββάτου καὶ περιτομῆς καὶ γονορρυοῦς καὶ λεπροῦς καὶ θυσιῶν καὶ περ[ρ]ι (ῥ)αντιρίων. ἅπερ ἴδιαν ἡτοῦ νόμου· τούτων δὲ. ἡ μὲν παράβασις, ἁμαρτία ἦν· ἡ δὲ φυλακὴ. οὐ δικαιοσύνης τελείας κατόρθωσις· ταῦτα γὰρ. ἑτέρων αἰνίγματα· Ἰουδαίοις δὲ ὅμως κατ' ἐκεῖνον ἥρμοτ(τ)e τὸν καιρόν.

Δ Εἰ δὲ βουλόμενοί φησι διᾶ χριστοῦ δικαιωυῆναι._εὑρέθημεν ἁμαρτωλοὶ τῷ τὸν νόμον καταλιπεῖν. ἄρα ὁ χριστὸς ἡμῖν ἁμαρτίας γέγονε πρόξενος· εἶτα τὸ ἄτοπον_τῇ ἀπαγορεύσει ἀνεῖλεν. εἰπὼν μὴτε γένοιτο.

Folio 160v

Α κατελύσαμέν φησι τὸν νόμον. τῷ ἐάσαι αὐτὸν καὶ χριστῷ προσδραμεῖν· ἐὰν πάλιν αὐτὸν ἰστᾶν ἐπιχειροῦμεν. κατ' αὐτὸ τοῦ παραβάται ἐσμὲν· ὅτι τὰ παρημῶν λυθέντα. ἰστᾶν πάλιν ἐπιχειροῦμεν· ἐκ γὰρ τοῦ πάλιν πείθεσθαι τῷ νόμῳ. δεικνύω. ὀτι ὡς παραβάτης αὐτὸν τὸ πρῶτον εἴασα χριστῷ ἐπίστευσα.

Β Ἢ διὰ τοῦ νόμου τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀπέθανον τῷ νόμῷ φησι. πῶς οὖν ὁ νεκρωθεὶς και ἀνενεργήτως ἔχων πρὸς αὐτὸν. φυλάξω αὐτόν. ἢ διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ. καὶ τῶν ἐν αὐτῷ δυσχερῶν παρατηρήσεων. νεκρὸς γέγονα τῇ ἁμαρτίᾳ δι' αὐτοῦ· ἄρ' οὖν τὸν ἀποκτείναντα φυλάξαι ἄξιον; ἤτοι αὐτῷ τῷ νόμῷ πεισθεὶς. νεκρὸν ἐμαυτὸν

τῷ νόμῳ κατέστησα ὁ νόμος γάρ μοι τὸν χριστὸν προεμήνυσε· καὶ ἐκείνῳ μέν εἰμι νεκρὸς οὐκέτι γὰρ πολιτεύομαι κατ᾽ ἐκείνον. τοῖς δὲ τούτου δόγμασιν ἕπομαι.

Γ Ὡς μόνον φησι τῆν νοητὴν ζωῆν διὰ τὸν χριστὸν ζῶ. ἀλλὰ καὶ τῆν αἰσθητήν· ὑπὸ γὰρ ἀπόφασιν ὄντες διὰ τὸν νόμον. ἢ μέλλομεν σαρκικῶς ἀποθνήσκειν ὡς ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ· ὁ δὲ χριστὸς ἡμᾶς τῆς ἀρᾶς τοῦ νόμου λυτρωσάμενος. ζῆν ἐποίησε· πῶς οὖν πάλιν ὑποστρέψωμεν πρὸς τὸν μόνον;

Δ (Οὐκ) ἀθετῶ φησι τῆν χάριν τοῦ θεοῦ. ὡς οἵ γε ἔτι καὶ νῦν τοῦ νόμου ἐχόμενοι. ἀθετοῦσι τὴν διὰ χριστοῦ χάριν. ἀθετεῖν δέ ἐστι. τὸ ἀπιστεῖν· τὸ εὐτελίζειν καὶ διαπαίζειν· εἰ γὰρ ὁ νόμος φησι σώζειν καὶ δικαιοῦν ἰσχύες. ὁ χριστὸς μάτην ἀπέθανε. διὰ τοῦτο γὰρ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὡς τοῦ νόμου μὴ ἰσχύοντος. ἵνα αὐτοὺς σώσῃ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὡς εἴτε σώζει ὁ νόμος. περιτ(τ)ὸς ὁ θάνατος τοῦ κυρίου.

Ε Ὡς τῷ γὰρ ἐπιστεύσατε φησι. ὡς αὐτὸν τοῦ χριστοῦ τὸν σωτηρίαν θεασάμενοι.

Ϛ Ἃ τῶν ἐν νόμῳ ἔργων· πνεῦμα ἅγιον φησι ἐλάβετε· καὶ τοσαῦτας δυνάμεις καὶ σημεῖα ἐποιήσατε. ἢ διὰ τῆς πίστεως· εὔδηλον ὅτι διὰ τῆς πίστεως· ἐπεὶ μὴ ὅτε τοῦ νόμου εἴχεσθε πνεύματος ἦτε ἠξιωμένοι;

(ὁπ)ῶς οὖν ἀφέντες τὴν πίστιν. ἔχεσθε πάλιν τοῦ νόμου·.

Ζ Πνεῦμα τὴν χάριν ἐκάλεσε· σάρκα δὲ. τὴν (κα)τὰ νόμον πολιτείαν.

Η Ὁ ἐπιχορηγῶην (φασι) ὑμῖν τὸ πνεῦμα θεὸς καὶ ἐνεργῶν· τουτέστιν ἐργαζόμενος (δυ)νάμεις σημείων ἐν ὑμῖν. διὰ τὰ ἐκ νόμου ἔργα ταῦτα ποιεῖ φασι. ἢ διὰ τὴν εἰς χριστὸν πίστιν· εὔδολον ὅτι διὰ ταύτην· μάλιστα μὲν οὖν ἐξ ὧν ἐπετελέσατε σημείων. ὀφείλετε γνῶναι ὅτι ἡ δύναμις ἐστὶ τῆς πίστεως· πλὴν. καὶ πρὸς τὸν προπάτορα Ἀβραὰμ ἀπίδετε. ὅτι καὶ αὐτὸς ἐκπίατεως ἐδικαιώθη.

Δ ὅτι διὰ πίστεως ὁ ἁγιασμὸς. καὶ οὐ διὰ νόμου.

Folio 161r

Α Τὸ ἐν εὐλογήθσονται ἐν σοὶ. ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ σπέρματί σου. φησι ὅς ἐστι χριστὸς· δύναται δὲ τὸ ἐν σοὶ. καὶ διὰ τὴν ἀπ᾽αυτοῦ πίστιν νοεῖσθαι· ἢ τὸ ἐν σοὶ. ἀντὶ τοῦ κατὰ μίμησίν σου καὶ ὁμοιότητα.

Β Ὅσοι εἰσὶ φησι ἐχόμενοι τοῦ νόμου. ἐπικατάρατοί εἰσι· διὰ τὸ μὴ ἰσχύειν πληροῦν τὸν νόμον.

Γ Γέγονέ φησι ἐπικατάρατος βουληθεὶς ὁ χριστός. ἱνα εἰστὰ ἔθνη τὰ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἀβραᾶμ γένηται διὰ τοῦ χριστοῦ· σπέρμα γὰρ αὐτοῦ ὁ χριστὸς. φησι γάρ· ὅτι ἐν τῶ σπέρματί σου ἐνευλογηθονται πάντα ἔθνη.

Δ Ἐπειδή φησι ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ διὰ τοῦ σπερματος αὐτοῦ εὐλογεῖσθαι τὰ ἔθνη. σπέρμα δὲ τοῦ Ἀβραὰμ τὸ κατὰ σάρκα ὁ χριστός. ὁ δὲ νόμος ἐδόθη· μετὰ υλ ἔτη· εἰ τοίνυν ὁ νόμος χαρίζεται τὰς εὐλογίας καὶ τὴν δικαιοσύνην. ἡ ἐπαγγελία καὶ ἡ διαθήκη τοῦ θεοῦ ἡ πρὸς Ἀβραὰμ. ἄκυρος γίνεται· εἶτα φησι. ἀνθρώπου μὲν οὐδεὶς ἀθετεῖ διαθήκην, τοῦ δὲ θεοῦ ἀκυροῦται ἡ διαθήκη; καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον κρατήσασα υλ ἔτη. εἰ γὰρ ἐπηγγείλατο μὲν ἐκείνη εὐλογεῖν διὰ τοῦ χριστοῦ εὐλογεῖ. ἄρα ἀκυροῦται ἡ διαθήκη τοῦ θεοῦ ἡ πρὸς Ἀβραὰμ.

Ε Ὅτι ἀβραὰμ ἐκ πίστεως δικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν

Ϛ Ὅτι ὁ νόμος δικαιοῖ. ἀλλ᾽ ἐλέγχει καὶ κατάραν ἐπιτιθησιν ἣν λύει ὁ χριστός.

Folio 161v

Α Ὡς ἐξ ἀντιθέσεως εἴρηται αὐτῷ· τί οὖν ὁ νόμος ἐδόθη φησι εἰ σῶσαι οὐκ ἰσχύει· οὐκ εἰκῆ ἐδόθη φησι. ἀλλ᾽ἵνα μὴ παραβαίνηται τὸ δοκοῦν τῶ θεῷ· ἵνα κἂν ὀλίγας πλημμελείας κωλύῃ· καλῶς οὖν τὸ προσετέθη. ἵνα δείξῃ τὸν νόμον τὰ μὴ ὄντα πρωτότυπον ὥσπερ αἱ ἐπαγγελίαι διὸ *κεὶς ἀπέραν τόν φησι ἐδόθη. ἀλλ᾽ἄχρις οὗ ἔλθῃ ὁ χριστὸς ᾧ ἐπήγγελται ἐν εὐλογεῖν πάντα τὰ ἔθνη· ἐδόθη δὲ ὁ νόμος διακομισθεὶς καὶ διαταγεὶς διὰ μέσων ἀγγέλων ἢ τῶν ἱερέων. ἢ ὄντως ἀγγέλων. διὰ χειρὸς μεσίτου τουτέστι τοῦ χριστοῦ· ὁ οὖν δεδωκὼς καὶ ἀνελεῖν ἐξουσίαν ἔχει. μεσίτην δὲ τὸν χριστὸν καλεῖ. διὰ τὸ μεσιτευσαι τῷ πατρὶ τοὺς ἀνθρώπους πρὸς φιλίαν· καὶ ἀποκαταλλάξαι ἡμᾶς προς θεὸν ἐκπολεμωμένους.

Β Ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστι· Μωσῆς μὲν ἐμεσιτευσεν ἑνὶ μόνον ἔθνει πρὸς τὴν δόσιν τοῦ νόμου. δεῖ δὲ τὸν ἀληθῶς μέλλοντα μεσιτεύειν πρὸς τὸν τῶν πάντων ἐθνῶν ἕνα θεὸν· οὐχ ὑπερ ἑνὸς ἔθνους. ἀλλ᾽ ὑπὲρ πάντων κοινῆ τὴν μεσιτείαν ποιήσασθαι. ἐπειδὴ καὶ πάντων τῶν ἐθνῶν εἱς εστι θεὸς· εἴη δ᾽ ἂν οὗτος οὐ ψιλὸς ἄνθρωπος

οἷος ὁ Μωσῆς. ἀλλὰ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. θεὸς τε ὢν ὁ αὐτὸς ἅμα καὶ ἄνθρωπος· καὶ τῇ συγγενεία τῇ πρὸς ἑκάτερον. εἰς ἐν συνάγων ἐν ἑαυτῶ τὰ ἑκάτερα.

Γ Εἰ γὰρ αἱ ἐπαγγελίαι φασι εὐλόγουν· ὁ δὲ νόμος ἐπικαταράτους ποιεὶ. ἄρα ὁ νόμος κατα τῶν ἐπαγγελίῶν τοῦ θεοῦ ἐδόθη· τοῦτέστιν εἰς τὸ ἐμποδίσαι αὐταῖς τοῦ εὐλογῆς (αἷς) ταύτην οὖν κωλύει τὴν ἀντίθεσιν. τοῖς τε ἑξῆς καὶ τῇ ἀπαγορεύσει εἰπὼν μὴ τένοιτο. (τὸ) συνέκλεισεν. ἀντί τοῦ ἤλεγξε τέθεικε. διηλεγξε φησι ἡ θεία γραφὴ καὶ τοὺς προκόμους τοὺς ἐν νόμω· τοὺς μὲν τὸν τῆς φυσεως. τοὺς δὲ τὸν Μωσαϊκὸν παραβαίνον, *ρας νόμον· ἀλεξιφάρμακον δὲ, τούτοις τε κακείνοις· τὴν ἐπηγγελμένην διὰ τῆς πίστεως ἰησου χριστοῦ προσενήνοχε σωτερίαν.

Ϛ ὅτι οὐκ ἐκ νόμον ἀλλ’ ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά· ὁ δὲ νόμος παρασκευαστὴς δι’ἐλέγχου.

12.4 Notes for the Catena

	Folio 159r
A	**ἐσκανδαλίζοντο** – 3rd person plural imperfect passive from σκανδαλίζω, I give offence to, anger, shock **περιτομῆν** – circumcised **κώλυει** – 3rd person singular present from κωλύω, I hinder, prevent, forbid **κήρυγμα** – proclamation, announcement, preaching **ἀνήρει** – 3rd person singular aorist from ἀναίρω, I raise, lift up **ἀσκανδαλίστους** – (of persons) not stumbling *or* falling, (of things) free from occasion of scandal, harmless **τηρήσοι** – 3rd person singular future optative from τηρέω, I guard, protect, **κατ’ ἰδιαν** – privately **ἀνέθετο** – 3rd person singular aorist middle from ἀνατίθημι, **ἀναιροῦντος** – present participle from ἀναίρω, I raise, lift up **εἴποι** – 3rd person singular aorist optative from λέγω, I say **κορυφαιοις** – head men, chiefs, leaders **ᾔδειν** – 1st person singular pluperfect from οἶδα, (itself a perfect) I konw **ἀποκαλύψεως** – revelation **ἀκρίβειαν** – exactness, precision **διστάζειν** – present infinitive from διστάζω, I hesitate, doubt **ὑπονοοῦντες** – present participle from ὑπονοέω, I suspect
B	**Τίτος** – Titus **δεῖγμα** – proof, example **νόμοθετεῖν** – present infinitive from νομοθετέω, I frame laws, ordain by law **σχήματι** – form, shape, appearance, bearing, fashion, manner **συγκατάβασιν** – condescension, descent **ἰσονομίαν** – equal distribution, balance, equality **ἐκδικοῦντες** – present participle from ἐκδικέω, I avenge, punish, vindicate, justify **ἀ*γολοι** **συνεχώρουν** – 3rd person plural imperfect from συγχορέω, I come together **διαθορυβοῦντες** – present participle from διαθορυβέω, I render, uneasy, disquiet, make great noise **δηλοῦντο** – 3rd person plural present middle from δηλόω, I show

	ὑποκλέψωσι – 3rd person plural aorist subjunctive from ὑποκλέπτω, I steal from under, draw off, suffer dishonour by stealth, keep secret, cheat, beguile **ἐπάγει** – 3rd person singular present from ἐπάγω, I bring on, set on, urge on **εἴξαμεν** – 1st person aorist from εἴκω, I yield **ὑποταγῇ** - submission **πρόσκειται** – 3rd person singular present from πρόσκειμαι, I am placed *or* laid by; πρόσκειμαι sevrves as the passive foρ προστίθημι
B	**ἐπιμαρτυρήσεως** – confirmation, corroboration **εἰστὴν**
	Folio 159v
A	**εὐαρεστοῦντες** – present participle from εὐαρεστέω, I am well-pleasing **διαφέρομαι** – 1st person singular present middle from διαφέρω, I differ **ἐρυθριάσῃ** - **κορυφαίους** – head men, chiefs, leaders **ἔξαρχοι** – leader **λήψεται** – 3rd person singular future from λαμβάνω, I take; using the Attic spelling **ὄντως** – really, actually
B	**διαφέρει** – 3rd person singular present from διαφέρω, I differ **τέως** – so long, in the meantime **προσέθηκαν** – 3rd person plural aorist from προστίθημι, I add, put to **ἀφεῖλον** – 3rd person plural aorist from ἀφαιρέω, I set aside, exclude, separate **συνέπνευσαν** – 3rd person plural aorist from συμπνέω, I breathe together with, coalesce, achieve unity **συνεφώνησαν** – 3rd person plural aorist from συμφωνέω, I am in harmony *or* unison, hold the same opinion, agree
Γ	**Διελόμενοι** – aorist participle from διαιρέω, I take apart, cleave in twain, divide **ἀμερίστους** – undivided, indivisible **συμφυλετῶν** – fellow-countryman **διαρπαγέντας** – aorist passive participle from διαρπάζω, I plunder
Δ	**μάχης** – combat, battle **καταγνώσεως** **οἰκονομίας** **συγκατάβασιν** – condescension, descent **ἀδιαφόρως** **συνήσθιεν** **σκανδαλίσῃ** **ὑπεστέλλετο** **παρατηρήσεως** **κατεγνωσμένος**
Γ	**Κηφᾶν** – Cephas **ἀντιρρήσεως**
	Folio 160r

Δ	
Α	
Β	
Γ	
Δ	
	Folio 160v
Α	
Β	
Γ	
Δ	
Ε	
Ϛ	
Ζ	
Η	
Δ	
	Folio 161r
Α	
Β	
Γ	
Δ	
Ε	
Ϛ	
	Folio 161v
Α	
Β	
Γ	
Ϛ	
	Folio 162r
Α	

12.5 Translation

Folio 159r

A

B

Folio 159v

13 Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους

13.1 Folio 166r

Document Control

Document Version Control

Document Classification	Patristics
Document Title	ἐροῦμεν – Manuscript Barocci 3
Author	Steve Watkins
Reviewer	

Document History

Issue Number	Issue Date	Issued by	Change Description
1.0	15 Mar 2023	Steve Watkins	Initial Draft
1.1			
1.2			